

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
P.O. BOX 03206 • 6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVI Sausis - January 15, 1981 Nr.3

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Madrido konferencija

Jos antrosios sesijos laukiant

Vytautas Meškauskas

Visomis iškilmingomis progomis šaukiamės VIE-NYBĖS, tarytum tai būtų magiška formulė viskam pasiekti. Madrido konferencija įrodė, kad sielojamės be reikalo. Ne tik dėlto, kad laikantis griežtos rikiuotės žygiuojama lėčiausio jos dalyviu tempu. Turėtumėm tik vieną 'veiksni', į konferenciją ir visą Helsinkio Baigiamąjį Aktą būtų ranka numota, pristatant juos kaip eilinį sovietų laimėjimą. Laimei pergyvename ne vienybės triumfą, bet varžybas tarp LB ir VLIKo bei ALTo, kurių dėka nebuvo pasitenkinta vienu nuobodžiu komunikatu, bet buvo sukrusta galimai geriau pasirodyti ir tuo, žinoma, pasigirti. Kun. J. Prunskis rašė ne tik Draugui, bet ir kitiems laikraščiams atskirus straipsnius, iš LB pusės panašiai veikė ir S. Gečys. Ne be to, kad abi pusės turėtų po vieną gerą kortą: Rimas Česonis buvo JAV delegacijos narys, Vladas Šakalys autentiškai ir šviežiai galėjo atstovauti Lietuvos disidentus. Dėl viso to, pasitenkinant tik mūsų spaudos pranešimais, galėjo kartais net atrodyti, kad štai savo byloje pasiekėm persilaužimo tašką.

Jau vien dėlto verta iš pasivaikščiojimo debesų pakriaušėm grįžti į šią ašarų pakalnę. Man Helsinkio Aktas iš pat pradžių atrodė Brežnevo klaida, nes kam prisipažinti prie principų, kurie graso jo režimo egzistencijai, gaunant už tai tariamą status quo pripažinimą, kuriam niekas rimtai negrasino? Juk gali teigti, kad Lenkijos įvykiai sukėlė didesnę paniką Vakaruose negu Sovietijoje! Už tą prileidžiant, kad Brežnevas žinojo ką daro, jis turėjo tikėtis galėsiant iš sau pastatytų slaptų išsigelbėti jam įprastu būdu. Anot THE ECONOMIST, du svarbiausi ginklai prievarta primesto režimo yra tylą ir nukreipimas dėmesio į kitus dalykus (diversion). Nemalonūs faktai nutylimi, o jei tas nepadeda reikia pradėti kalbėti apie kitus dalykus.

Iki konferencijos pradžios sovietai grasino, kad jie joje nedalyvausią, jei jų aiškūs prasilenkimai su

Helsinkio Akto dvasia ir raide nebus praeiti galimai tyliau. Jie norėjo, kad konferencija, kurios paskirtis yra aptarti, kaip Akto yra laikomasi, praeitų kaip tik be to aptarimo. Tokia jų taktika neatnešė lauktų rezultatų. Atvirkščiai, ji tik atkeipė pasaulio dėmesį į tai, ką jis yra linkęs užmiršti.

Beveik per mėnesius konferencijos, nepaisant viso KGB budrumo ir brangaus užsienio radijo transliacijų trukdymo, didelė Sovietų imperijos gyventojų dalis sužinojo, kad jų valdovo režimas buvo ne tik NATO kraštų, bet net neutralių — kaip Švedijos ir Šveicarijos — pasmerktas. Dar daugiau, užpildamas Afganistaną ir grasindamas Lenkijai, neleisdamas pasikeisti žmonių vizitais ir informacijom, persiekiodamas tuos, kurie reikalauja elementarių žmogaus teisių, tas režimas yra kaltas ne tik savo paties pasirašyto Akto nesilaikymu, bet ir neleidžia pasiekti tikros detentes. Kaip teisingai pastebėjo konferencijai baigiantis Kanados delegatas:

"Jei mes matome vieną valstybę besielgiančią kaip Molochas (ryjant savo paties vaikus), ar neturime prileisti, kad ji panašiai elgis ir su mumis?"

Sunku įsivaizduoti tam pasakyti geresnės progos kaip Madrido konferencija. Žinia, daug kas galėtų paklausti: tai kas? Režimas dėl to nesugriuvo! Tiesa, bet pasaulis nestovi vietoje. Jis keičiasi, nors ir lėčiau negu vienos kartos žmonių gyvenimas.

Po Kalėdų pertraukos sausio 27 d. turėtų būti svarstomi pasiūlymai, kuriais sovietai norėtų nukreipti dėmesį nuo žmonių (Nukelta į 2 psl.)

• **Dirvos prenumerata nuo 1981 m. sausio 1 d. pakeliamą — metams 17 dolerių, pusei metų 9 dol. ir atskiro nr. kaina 35 centai.**

Kanadoje gyvenantieji Dirvos skaitytojai, dėl skirtumo pinigų keitime, savo asmeniškose čekiuose prašome prie dol. sumos pridėti raides "U. S."

Naujasis Clevelando vyskupijos valdytojas vysk. Anthony M. Pilla, po iškilmingo įvesdinimo pareigoms.
J. Mikolajczyk nuotr.

IŠKILMINGA ŠVENTĖ CLEVELANDO DIOCEZIJJOJE

Dirva buvo atstovaujama iškilmėse

Š. m. sausio 6 d. šv. Jono Katedroje Clevelande naujuoju vyskupu buvo įvesdintas Anthony M. Pilla, italų kilmės dvasiškis, kilęs iš šio miesto.

Anthony M. Pilla tapo devintuoju šios dioclezijos vyskupu. Clevelando dioclezijoje gyvena apie 1 milijonas katalikų, kurie pasklidę po aštuonias šiaurės rytų apskritis.

Pirmasis šios dioclezijos vyskupas buvo Louis Amadeus Rappe, kuris čia pradėjo darbą 1847 metais. Nuo to laiko Clevelando dioclezijoje daugumas vyskupų buvo vokiečių arba airių kilmės. Dabartinis vyskupas pirmas italų kilmės šioje dioclezijoje. Jis kunigu buvo išventintas 1959 metais, o vyskupu pagelbininku buvo paskirtas 1979 m. 1980 m.

vysk. James A. Hickey buvo paskirtas arkivyskupu Washington, D. C. ir nuo to laiko vysk. A. M. Pilla laikinai vadovavo Clevelando dioclezijai.

Šiose pareigose naujasis vyskupas šv. Tėvo Jono Pauliaus II-jo buvo paskirtas šiai dioclezijai vadovauti. Tai buvo tikra staigmena Clevelando dioclezijos katalikams, nes naujasis ganytojas yra clevelandietis ir italų kilmės.

I iškilmingą vyskupo įvesdinimo šventę atvyko kardinolai, arkivyskupai, vyskupai, apie 400 kunigų, seselių, miesto pareigūnų, spaudos, radijo, televizijos atstovų, vyskupo giminės ir kiti kviesti pasauliečiai.

Visos šventės apeigos buvo transliuojamos per televiziją. Šventę spindėjo iškil-

mingumu ir spalvingumu. Šv. Jono katedroje grojo specialiai sudarytas instrumentalinis ansamblis, kuriam vadovavo Joseph Hruby. Jungtiniam chorui iš parapijų, vienuolynų ir seminarijų vadovavo kun. Thomas V. O'Donnel. Šv. mišių metu taip pat giedojo ir visi dalyviai.

Sveikinimu bažnytines apeigas pradėjo arkivyskupas iš Cincinnati Joseph L. Bernardin. Baigdamas savo žodį kvietė vysk. Anthony M. Pilla priimti šv. Tėvo paskyrimą. Šv. Tėvo raštą perskaitė vyskupijos kancleris kun. Frank P. Kosem. Naująjį vyskupą tada į katedros kėdę palydėjo arkv. Hickey, vysk. Issermann, vysk. Shledon, vysk. Grif-

(Nukelta į 14 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS *Dirva*

Ką paveldėjo Reaganas? - Trumpai tariant: chaosą, kuris įgalina Maskvą grasinti likusiam pasauliui.

Laukiant naujojo prezidento inauguracijos verta pasvarstyti, ką jis paveldėjo iš buvusių administracijų ir ką jis gali padaryti, kad šį kraštą, o kartu ir visą vadinamą kapitalistinį-pramoninį pasaulį išgelbėti iš jam gresiančio nuosmūgio ir liūdnio galo. Tokia prielaida gali atrodyti per daug pesimistinė. Juk šiaip ar taip gyvename laisviausioje ir praktiškai viskuo pertekusioje šalyje, kuri ir kariškai neseniai buvo stipriausia valstybė pasaulyje. Jei ją jau dabar ar artimiausioje ateityje Sovietija šioje srityje pralenkė, tai dar nedidelė bėda. Visas tautos pajamas skaitant JAV ir jų draugai yra keturi kartus turtingesni negu Sovietija. Atseit tik reikia padidinti valstybės gynybos reikalams skiriamas išlaidas ir gresmė gali būti pašalinta.

Deja, praktiškai tai nėra taip lengva padaryti, kaip pasakyti. Pavojus jau žinomas ne nuo šiandien, bet vistiek eita prie situacijos, kad nūdien daugumas analistų sutinka, kad artimiausių penkių metų laikotarpyje sovietai galėtų laimėti kiekvieną karą prieš JAV. Staigus atominis bombardavimas galėtų užmušti pu-

sę JAV gyventojų, tuo tarpu sovietų nuostoliai būtų daug mažesni, gal net nesiektų nė 20 milijonų, kuriuos sovietai prarado antrajame pasauliniame kare.

★

Brežnevo įpėdinis paveldės imperiją, kurios visi gyventojai norėtų jį prie pirmos progos pakarti, bet kartu jis gaus ir karinę mašiną, kuri šiuo laiku yra galingiausia, bet kurios pranašumas dėl techninės pažangos gali greitai sumažėti. Todėl jam niežtės nagai tą pranašumą išnaudoti jau dabar, kas kartu duos ir akstino pateisinimo sugriežtinti vidaus režimą. Greičiausiai, jis nesirys bombarduoti New Yorko, bet galėtų suorganizuoti perversmą Irane ir net Saudi Arabijoje, kas leistų jam kontroliuoti naftos tiekimą iš Persijos įlankos. Carterio 'rapid deployment force' numato turėti 475 tankus. Ką toks skaičius reiškia, suprasime prisiminę, kad net Irakas turėjo 3.000?

Taip prileidžia The Economist vyr. redaktoriaus pavaduotojas Norman Macrae, Amerikoje ilgesnį laiką pastudijavęs ir padiskutavęs šią problemą. Jis net patiekė 16 psl. patarimų kaip situaciją pataisyti. Visų pirma JAV turėtų turėti gerą Valstybės sekretorių, kuris visą laiką prieš akis turėtų tris klausimus: Ką daryti? Ar mes tai darome? Ar toji politika atneša laukimų vaisių?

Pasaulyje šalia didžiųjų valstybių yra netoli šimto vadinamo Trečiojo Pasaulio valstybių - valstybėlių, kurios valdžia keičiasi perversmų būdu. Carteriui prezidentaujant visi dešinės krypties diktatoriai buvo labai išgąsdinti ir galvojo, kad vienintelis būdas jiems išsigelbėti yra tapti... Amerikos priešais. Tuo tarpu kairieji diktatoriai ne tik buvo laisvi nuo priekaištų dėl žmonių teisių nesilaikymo, bet dar gaudavo Kubos ar Rytų Vokietijos ekspertus, patarėlius kaip kaip geriau susitvarkyti su opozicija. Ar galima po to stebėtis, kad dauguma diktatorių laikosi kairės pusės?

Užsienio politika negali būti ideologinė. Būtų didelė klaida pradėti Sovietijai dabar grasinti. Šiuo metu reikėtų bandyti įkalbėti sovietus, kad jų laukia šviesi ateitis, jei jie atpalaiduotų savo griežtą režimą, duodami daugiau ūkinės iniciatyvos laisvės, ir kartu įsigyti stiprų kuolą tam atvejui, jei Kremlius valdovai nema-

tytų kitos išeities neramumams viduje išvengti kaip tik karą ar panašias avantiūras.

Nenorint ir negalint išmesti bilijonus karinei pajėgai sustiprinti, reikia paieškoti būdų ginklų gamybai supaprastinti ir papiginti. Pati pramonė to neieško, nes neturi konkurentų. Macrae mano, kad geriausia būtų japonus apsiginkluoti ne amerikoniškais ginklais, bet jų pačių sukurtais. Ir taip kaip jie padarė perversmą automobilių pramonėje, jie galėtų parodyti kaip galima pasigaminti pigius ir patikimus ginklus.

Nemažiau radikalų pasiūlymą jis turi ir karių telkimui. Šiuo metu 45% visų JAV naujokų yra kvalifikuojami esą ketvirtos inteligencijos klasės t. y. liaudiškai tariant — pusduriai. 60% jų neturi aukštesnės mokyklos diplomo, nors visus gyventojus skaičiuojant tokių tėra tik 11%. Bet visuotinos karinės prievolės įvedimas būtų taip nepopuliarus, kad Reaganas iki šiol jo kratėsi. Išeitis čia būtų atidaryti duris į Amerikos kariuomenę svetimtaučiams. Nuo 1960 metų sumažėjus kūdikių mirtingumui Trečiajam Pasaulyje dabar ten priaugo dešimtys milijonų jaunų vyrų, kurie mieliai apsiimtų tarnauti kariuomenėje, kad gautų pilietybę, o JAV karių korpus vis dar yra labai geras.

★

Reikia kartu ir neužmiršti, kad gyvenimas visą laiką keičiasi. Amerika tyliai, bet greitai keičiasi iš pramoninės į informacinę bendruomenę. Jei 1950 m. pusė Amerikos darbininkų dirbo pramonėje, tai dabar tik trečdalis. Tuo tarpu informacinės srities darbuotojai (tarnautojai, raštininkai, mokytojai, advokatai, bankininkai, pardavėjai, konsultantai ir analistai) dabar jau sudaro 50% visų darbuotojų, kai prieš 30 metų jų buvo tik 17%. Per paskutinį dešimtmetį JAV atsirado 6,5 milijonai naujų darbo vietų, tačiau dirbančiųjų skaičius 1.000-tyje didžiausių įmonių nė kiek nepadidėjo. Naujos vietos atsirado naujai pradėtose firmose. Daug jų bankrutavo, bet dauguma tvirtai įsitaisė. Kitaip tariant, stambioji pramonė su nemaloniais joje darbais keliai į užsienius. Amerikiečiai daugiau pelnosi tik sumaniai manipuliuodami jų produkciją. Šioje srityje ateitis

■ Iš kitos pusės

Dr. T. Remeikis AKIRAČIUOSE skelbdamas dr. Petro Karvelio PRO MEMORIĄ aiškinasi norėjęs padėti:

"...jaunajai tautos kartai susigaudyti dar palyginti nesenuose įvykiuose ir kad toji informacija yra būtina Lietuvos nepriklausomybės istoriografijos korektūrai."

Jei taip, pabandžiau skaityti Karvelio kūrinį visai "jaunom" akim, užmiršdamas ką vyresni turėtų žinoti iš laikraščių. Turėjau prieiti išvados, kad jaunimą, kaip ir anų laikų suokabininkus, galvojančius, kad sovietai ateina jiems padėti nuversti Smetonos režimą, daugiausiai suintriguoti turėtų Vidaus Reikalų Ministerio Skučo asmenybė, kurios "suprasti — anot Karvelio — niekas nepajėgė, ko jis iš tikro norėjo".

Tai mane verčia pasidalinti su jaunąja karta savo žiniomis. Kiek atsimenu, Kazys Skučas buvo profesijos karininkas. Ir matyti neblogas, nes prie visų vyriausybų darė nemažą karjerą. 1928 m. jis, turėdamas tik 34 m., buvo pulkininkas, II divizijos vadas ir Kauno įgulos viršininkas. Tai pozicija su kuria turi skaitytis bet kokie sąmokslininkai. Iš tikro prieš 1934 m. sukilimą jis buvo 'kontaktuotas' kpt. Ivanausko. Skučui perversmo minčiai nepritarus, vyr. štabo viršininkas Kubiliūnas, kuris sąmokslui pritarė, jį 'išmanevravo' karo attaché pareigom į Maskvą, kur Skučas išbuvo ilgiau negu normaliai tokiose pareigose laikoma. 1938 m. gruodžio 23 d. jis buvo paskirtas karo mokyklos viršininku, bet po poros mėnesių pakeltas į brigados generolus ir paleistas atsargon, kad sekančią dieną būtų paskirtas Vidaus Reikalų Ministeriu. Kadangi jis tiek laiko nebuvo Kaune, opozicijos politikams ir buvo sunku jį 'perkasti'.

Deja, istorija tuo nepasibaigė. Pirmuoju sovietų ultimatumo punktu kitais metais jau buvo reikalaujama Skučą ir Saugumo Departamento direktorių Povilaitį patraukti teisman už sovietų karių "grobimą". Kas toliau atsitiko, plačiai aprašyta KARIO 1959 m. gruodžio mėn. numeryje. Trumpai — gavus ultimatumą, Skučas atsiųdino ir pasiprašė leidimo tolimesnių įvykių raidos laukti Vokietijos pasienyje kartu su Povilaičiu ir šeimomis. Skučas davė savo garbės žodį nepereiti sienos be vyriausybės žinios. Vietoje bet kokios žinios atėjo įsakymas jį suimti.

Atgal žiūrint, ministerių dauguma su pirmininku Merkiu priešakyje, norėdama žaisti sovietų pasiūlytą žaidimą, neturėjo kitos išeities kaip tik pirmiausia patenkinti jų ultimatumo pirmą punktą. Žinoma, galima kalbėti apie garbę, lojalumą, draugiškumą, solidarumą, teisę bei tiesą ir kitus politikoje neįprastus dalykus. Visa tai, kaip ir faktas, jog tą nutarimą padarė neišvengė to paties likimo, nepakeičia fakto, kad generolas Skučas liko pirmąją sovietų ultimatumo auka.

vm

Madrido konferencija...

(Atkelta iš 1 psl.)

teisių. Jų tarpe Lenkijos pasiūlymas sušaukti Europos nusiginklavimo konferenciją, kuo stengiamasi išnaudoti Vakarų taikos troškimą. Tas lenkų projektas visai neliečia pačios Sovietijos karinės jėgos. Rimtesnis yra prancūzų pasiūlymas, reikalaujantis pranešti apie bet kokius manevrus ir kariuomenių judėjimus visoje Europoje t. y. ir Sovietijoje iki Uralo. Su tuo niekados nesutiks sovietų maršalai. Sovietai tačiau tikisi, kad temos pakeitimas vers užmiršti žmonių teises. Galimas daiktas, kad jie laukia, jog Reagano administracija irgi apie žmonių teises nenorės daug kalbėti. Reikia tikėtis, kad čia jie klysta. Reaganas neatsisakys pasinaudoti spaudimo priemone, jei ji turi įtakos. Lygiai kaip dabar jis mažiau linkęs panaikinti dalinę javų išvežimo į Sovietiją embargo, nes jis, priešingai jo priešrinkiminėm kalbom ūkininkams, vis dėl to veikia ir yra mažesnė našta JAV žemės ūkiui negu anksčiau buvo spėjama.

priklauso mažom, bet ne didelėm įmonėm.

Žinoma kartu dar reikia suvaldyti infliaciją ir nepaprastai išsiplėtusią biurokratiją. 1979 metais į Federal Register buvo įtraukti 77.497 psl. naujų taisyklių t. y. 287% daugiau negu 1970 m. O įstatymai! Pilnas geros valios ir užuojautos artimui Ohio demokratas Charles Vanik įtraukė į 1973 m. Rehabilitation Act posmą (section 504), kad "nė vienas invalidas negali būti išjungtas iš dalyvavimo... programoje,

kuri yra iš dalies finansuojama federalinės vyriausybės". Remiantis tuo, buvo patvarkyta, kad miestų autobusai turėtų įtaisyti priimti keleivius ant ratukų (wheelchairs). Pagal tą, Milwaukee miestas įsigijo 100 brangiai kaštavusių autobusų, kurie į dieną, visus kartu suėmus, turėjo tik pusantro keleivio vasarą ir beveik nė vieno žiemą. Skaičiuojama, kad tuo būdu vienam invalidui išleista po 400.000. Ar ne pigiau būtų kiekvienam įtaisyti po specialų automobilį.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiros numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

REIKIA ŽIURĖTI SAVO INTERESŲ, O TIK VĖLIAU PAREMTI IR KITŲ

Praėjusių metų pabaigoje, JAV LB Krašto valdyba lietuvių laikraščiuose (Draugas, Dirva, Darbininkas) prašė gruodžio 21 dieną melstis už lenkų tautą; "kad Dievas padėtų jiems, kovojant už savo tikėjimo ir tautos laisvę... kad Lenkijoje prasidėjęs laisvės sąjūdis atneštų Lenkijai ir visoms rusų pavergtoms tautoms visišką laisvę ir nepriklausomybę" (mano pabraukimai A. J.). Lietuva net nepaminėta, o įjungta į "kitų tautų" tarpą.

Vėliau, 1980. XII. 24 d. Drauge A. Gė. (LB inf.) paskelbė platesnį aprašymą apie LB ir lenkų atstovo pasitarimą, įvykusį 1980. XII. 13 d. Downers Grove, Ill. Būdinga, kad šiame pasitarime lietuvių atstovavo patys aukščiausieji LB vadovai, o lenkus — tik vienas antraeilis pareigūnas. Ar nebūtų užtekę tik vieno Krašto valdybos vicepirminko ir visuomeninių reikalų tarybos pirm. A. Gečio, dalyvaujant namų šeimininkui ir šio pasitarimo organizatoriui.

Iš paskelbtos informacijos matyti, kad iniciatyva išplaukė iš lietuvių pusės, nors svarbesnė lenkams ir Lenkijai. Šiuo atveju, reikėjo laukti pagalbos šauksmo iš lenkų, bet nesisiūlyti savo paslaugų, kai jų niekas neprašė.

Pateiktoje informacijoje, perdėta stengiamasi pataikauti lenkams, lyg tai būtų lietuvių, o ne lenkų gyvybinis reikalas. Kas išmatarvo lenkų nuoširdumo laipsnį, kuris informacijoje yra kartojamas kelis kartus: "... nuoširdžiai padėkojo...", nuoširdus noras..., nuoširdžiai talkinęs..., nuoširdžiai remiami..."

Lenkas lietuvių prašė padaryti kai kurių paslaugų, o ko prašė lietuviai ir ką lenkas pažadėjo — informacija nieko nesako. Matyti, pasikalbėjimo dalyviai bus užmiršę, kad lenkai išvijo lietuvių iš Seinų katedros, kad Vilniaus arkivyskupija tebeprisklaido

Lenkijos bažnytinę provinciją, kad lietuviškasis Seinų trikampis kenčia lenkų persekiojimus ir t.t. Net Vilniaus ir jo apylinkių tremties lenkai dar nėra atsižadėję ir tebesisavina. Ar už visa tai lietuviai turi melstis ir prašyti lenkams stiprybės, kad būdami stiprūs, progai pasitaikius, ne tik Vilniaus kraštą, bet ir visą Lietuvą prisijungtų!? Kur nueisime taip tardamiesi!

Lietuvos nepriklausomo gyvenimo praeitis rodo, kad su lenkais turėti pasitarimai ir susitarimai buvo nevaisingi, pradedant Suvalkų sutartimi ir visa eile nevykusių bandymų susitarti. Po mūsų vyriausybės atstovų vestų slaptų pokalbių, tautai sužinojus, dažnai griūdavo vyriausybės ar bent užsienio reikalų ministras. Tauta pažino lenkus, dariusius įvairias šunys nuo pat Liublino unijos (1569 m.) sudarymo ir nebeįtikėjimo lenkų pažadais. Nėra reikalo skaičiuoti lenkų padarytą žalą lietuvių tautai ir valstybei, nes reikėtų kartoti visą istoriją.

Siūlyti savo neprašomas paslaugas mūsų tautos didžiausiam priešui ir niekadėjui, yra per anksti. Minimali abiejų tautų ryšiai ir bendra istorija, kaip žinome, atnešė lietuvių tautai tik nelaimę ir vos nepražūdė. Nieko neturime prieš pasitarimus, bet jie turi būti abipusiai ir abiemis šalims priimtini. Šį kartą lenkas nieko nedavė, o lietuviai atsiklaupė ir maldavo lenkams užtarimo. Kartojami Liublino unijos laikai.

Šiame krašte veikia Vilniaus krašto lietuvių sąjunga, kuri kiekvienais metais pamini lenkų sulaužytą Suvalkų sutartį, prisimena lenkų persekiotus ir kalinčius lietuvių. Ruošiantis susitikimams su lenkais, būtina painformuoti ir susitarti su vilniečių valdyba, kad būtų suderinti veiksmai. Šiuo kartu LB vadovai patys vieni susitiko su lenku ir pasiūlė savo paslau-

LIETUVIAI IR LENKAI

Kodėl lenkai neužėmė Lietuvos?

Vytautas Meškauskas

"DIEVE, apsaugok Lenkiją nuo Raudonosios Armijos įsiveržimo ir suteik Lenkijai, Lietuvai ir visoms rusų pavergtom tautoms visišką laisvę ir nepriklausomybę".

Taip skamba tekstas maldos, užgirtos LB atstovų posėdyje su Polish-American Congress politinių reikalų komisijos pirmininku. Jis buvo paskelbtas Drauge, tiesa, nelabai iškilioje vietoje, tarp smulkių skelbimų, gruodžio 24 d. Susitarusių dignitorių tarpe veltui ieškojau bent vieno kunigo, kurių šiaip mūsų politiniame gyvenime netrūksta. Dėl to nežinau į ką kreiptis norint išsiaiškinti klausimą, ar tą tekstą galima pakeisti, pvz. Lietuvą pastatant į pirmą vietą, ir gal net pridėti: gelbėk mus Viešpatie ir nuo lenkų užmačių...

Rimčiau kalbant reikia sutikti, kad Amerikoje yra mada net netikinčiųjų tarpe pažadėti pasimelsti naudai tų, kuriems nėra kaip kitaip padėti. Tačiau dar niekur neužtikau, kad kas nors imtų derėtis dėl preciziško maldos teksto ir ko gero dar nurodytų laiką, kada ir kur reiktų jį ir kiek kartų pakartoti. Jei Bendruomenės vadai pasuko tuo keliu, tai parodo ne tik jų intelektualinį lygį, bet ir tai, kaip jie įvertina savo 'aveles'.

Grįžtant prie mūsų pagrindinės temos — santykių tarp abiejų tautų, žinoma, galima žiūrėti Dievo pirštą, kad nespėjome sulenkėti, bet ieškant tam priežasčių galima rasti ir lengviau apčiuopiamų. Kaip praėjusiuose nr. nr. minėjom, lenkai, bent jų dauguma, į Lietuvą žiūrėjo kaip į bendros valstybės dalį, kam būta istorinio pagrindo. Jiems tačiau tos vizijos įgyventi neteko. Kodėl? Paprasčiausias atsakymas būtų toks, kad

gas. Lenkų kongresmanų talka lietuviškiems reikalams, LB atstovams atrodė nuoširdi, bet eiliniam lietuviui kelia abejones, nes ir jie yra suinteresuoti lietuvių balsais.

Vienšališkai užmiršti praeities nesutarimus negalima, neišsiaiškinus esminių klausimų. Skubėti nėra reikalo, reikia žiūrėti savų interesų, o tik vėliau paremti ir kitų. Už lenkus melstis, kad jiems būtų geriau gyventi, o lietuvių paliekant vergauti, yra nesusipratimas.

A. Juodvalkis

mes nenorėjom. Šį kartą tačiau nesustosime prie mūsų pačių nusiteikimo, bet tų veiksmų, kurie lenkų valstybės kūrėjus sulaukė nuo brutalės jėgos panaudojimo.

Paprastai esame linkę manyti, kad karą laimėjusios Anglija ir Prancūzija buvo Lenkijos pusėje. Tiesa, Paryžius svajojo apie Lenkiją, kaip jos sąjungininkę prieš Vokietijos prisikėlimą, o vėliau ir užtvarytą bolševizmui. Bet tas pavojus pradžioje — 1918-1919 metais neatrodė labai aktualus. Dar buvo prileidžiamas Rusijos atsikratymas nuo bolševizmo. Už tat Paryžius nepritarė Lietuvos prijungimui prie Lenkijos, kad nepapiktintų rusų emigrantų veiksmų, kurie tuo laiku dar turėjo įtakos, ir kreivai žiūrėjo į planus padalinti buv. caro imperiją, kurios neatskiriama dalimi jie laikė ir Lietuvą. Tolimesni įvykiai, aišku, rusų emigrantų įtaką sumažino.

Lietuvos Lenkijos sudėtyje nenorėjo matyti ir Anglija. Lenkiją — Prancūzijos ištikimą sąjungininkę — Londonas norėjo matyti galimai mažesne. Vėliau 1920 kovo 31 d. Anglija nutraukė savo paramą baltgvardiečiams, siekė ekonominių santykių atnaujinimo su sovietais ir — tarybinės istorikės R. Žempkaitės teigimu — neoficialiai pritarė Pabaltijo valstybių taikos su Sovietija deryboms, nors tam tiesioginių įrodymų Lietuvos ministerių kabineto ir užsienio reikalų ministerijos archyvuose ji neradusi.

Neturime užmiršti, kad daugiausiai nulemia jėgos balansas vietoje. Tam tikra sąjunga su Lenkija anų dienų mūsų politikams atrodė priimtina. Lenkams išnaudoti savo persvarą pradžioje neleido santarvės valstybių pavidimu po kapituliacijos palikusi vokiečių kariuomenė, kuri turėjo sulaukyti besiveržančius bolševikus nuo įsigalėjimo Pabaltije. Kai 1919 metais į Kauną atvyko Lenkijos vyriausybės misija vadovaujant S. Staniszewskiui, pastarasis, pagal dabartinės Lenkijos istoriką Lossowską, turėjęs pavedimą ne tik tartis su vyriausybe, bet ir "užmegsti ryšius su lietuvių tautos atstovais", suprask — už vyriausybės nugaros. Pagal tą patį šaltinį, buvo užmegsta daug kontaktų ir prijaučiantiems buvo patarta įsijungti į Lietuvos valstybės aparatą, ypač kariuomenę, ir laukti tolimesnių instrukcijų...

Antroji Lenkijos vyriausybės delegacija, vadovaujama Pilsudskio artimo bendradarbio ir žymaus anų laikų politinio veikėjo L. Wasilewskio savo sudėtyje turėjo vyr. štabo karininką Kasparyckį, turėjusį praktiškų subversinių pavedimų. Wasilewskis buvo įsitikinęs, kad Lenkijai yra priešiška tik vyriausybė, o gyventojai, kai bus pašalinti tie vadovai, sutiksia su federacija.

Tam tikslui buvo panaudota jau nuo 1918 m. veikianti slapta P.O.W. (Polska Organizacja Wojskowa), kuri pradžioje rūpinasi tinkamų kariuomenei lenkų vyrų persiuntimu į Lenkijos besikuriančią jos kariuomenę, o netrukus pradėjo ir propagandą prieš Valstybės Tarybą. 1919 m. gegužės mėn. buvo sudaryta POW ir Kauno Apygarda. Rugpjūčio mėn. jai buvo duotas įsakymas būti pasirošusiais veiksmais. Jie, prasidėję rugpjūčio 27, negavus bendro nurodymo iš Vilniaus, nebuvo staigmena Lietuvos saugumo organams. Rugsėjo mėn. jau buvo žinomi POW narių sąrašai, šriftai — praktiškai POW Kauno apygarda buvo likviduota. Pagal planą diktatorium būtu paskirtas gen. S. Žukauskas, jo pavaduotoju lenkams atsidavęs Aukštuolaitis, o ministeriu pirm. S. Narutavičius. Prie naujos vyriausybės buvo tikimasi pritraukti plk. Grigaliūną-Glovackį, S. Kairį, J. Vileišį, J. Pakalnį, Petrą Leoną ir kitus, kaip matome, žinomus lietuvių patriotus. Žukauskas neslėpė savo palankumo Lietuvos ryšiams su Lenkija ir sąmokslu metu buvo Vilniuje. Kiek jis turėjo ryšių su sąmokslininkais minėtai žemkaitei nepavyko nustatyti iš tyrinėtų archyvų. Prezidento aktu jis rugsėjo 25 d. buvo atleistas iš eity vyr. kariuomenės vado pareigų, bet sekančių metų vasario 23 d. paskirtas į tą patį postą.

Kad perversmo idėja buvo nenusisėkusi, tai suprata pats Pilsudskis. Raginamas Wasilewskio pasiūlyti Lenkijos kariuomenę Lietuvai užimti, jis manė, kad jei daugelis pabėgusių iš Lietuvos ponų lenkų grįžtų į Kauną, jų drąsūs ir atviri pasisakymai... "būtų šimtą kartų naudingesni negu žygis iš Vilniaus į Kauną"...

Žemkaitė teigia, kad Lenkijos vadovai bijojo, kad Lietuvos vyriausybė paskelbs Lenkijos vyriausybę kompromituojančius dokumentus. (Nukelta į 4 psl.)

Kai 1913 metais dr. Martynas Yčas ir dr. Jonas Basanavičius lankėsi Amerikoje

Dr. Martynas Yčas. Atsiminimai. Nepriklausomybės keliais. I tomas. Kaunas, 1935. Šios laidos išspausdinta 100 numeruotų egzempliorių. Išleista netolimos praeities mėgėjų lėšomis. Spausdinta "Spindulio" spaustuvelyje.

Vilniuje įsteigtoje Lietuvos Mokslo Draugijoje 1907 m. kilo sumanymas pasistatyti Tautos Namus. Ši sumanymą ypatingai karštai kėlė to meto lietuviai dailininkai su M. K. Čiurlioniu priešakyje. Tam tikslui pradėta rinkti aukos, bet jos plaukė labai pamažu. Sklypas nupirktas tik 1911 metais Akmeninės ir Apvažiujamosios gatvių kampe. Jo kaina — apie 16.000 rublių, bet ir ši suma nebuvo pilnai sumokėta. O kur dar patys namai?

Viename tos draugijos susirinkime atsilankęs žymusis Amerikos lietuvis kun. J. Žilius-Žilinskas tarė: "Na, ko jūs nevažiuojate į Ameriką? Ten jūsų laukia ir pinigų daug sudėtų. Tik reikia nuvažiuoti ir tuos pinigus parsivežti..." Patarimas buvo apsvaistytas ir jam pritarta. Atstovais išrinkti dr. J. Basanavičius, L. M. D-jos pirmininkas ir dr. M. Yčas, lietuvių atstovas Rusijos imperijos dumeje (parlamente). Į Ameriką juodu išvyko 1913 metais ir ten praleido 4 mėnesius. Atvykę į Naująjį

K. ŽYGAS

Pasaulį, pamatė nuostabių vaizdų, pergyveno keistų nuotykių. Štai kaip M. Yčas rašo savo "Atsiminimuose".

Amerikoniškos keistenybės

"Mes esame New Yorke. Netikime, kad tai miestas. Juk tai ne žmonių kūriny. Pirmiausia, kuo skiriasi šis miestas nuo Europos miestų, tai didžiausiais ir aukščiausiais namais, dangarais vadinamais. Iš tolo jie atrodo lyg būtų degtukų dėžutės, viena ant kitos susstatytos. Jų viršūnės išskyla aukščiau debesų. Tai ne dėžučių krūva, bet ištisa eilė namų, kitaip sakant, viename name dideli miestai. Tokiam Woolworth Building gyvena ir dirba jo kambariuose virš 20.000 žmonių. Juk tai visas šiaulių miestas. O kituose dar daugiau: 30.000-40.000. Žiūrėk, į 3-4 namus galėtum sutalpinti visus Kauno miesto gyventojus..."

Bostonas yra daugiausia europietiškas miestas. Jis turi didžiulę prieplauką, kurioje išsyk telpa keliolika didžiulių okeano laivų. Bostone yra žymiausi odos dirbinių fabrikai ir yra didžiausias visame pasaulyje saldinių fabrikų centras. Per jo stotį išeina ir ateina kasdieną virš 400 traukinių. Harvard universitetas yra seniausias visoje š. Amerikoje. Jis įkurtas 1636 m. ir dabar yra vienas žymiausių Amerikos mokslo židinių...

Chicaga yra kosmopolitiškas miestas. Gal trys ketvirčiai visų gyventojų yra kitataučiai. Taip čia rasim apie 250.000 lenkų, apie 400.000 vokiečių, apie 200.000 rusų, daug švedų, danų, žydų... Laikraščių Chicagoje išeina daugiau kaip 20-čia įvairių kalbų. Chicaga yra didžiausias lietuvių centras pasaulyje. Čia yra apie 100.000 mūsų tautiečių, visa eilė laikraščių, šimtai įvairių draugijų, keliolika lietuviškų parapijų, prekybos namų, bankų... Man teko ilgiau pastovėti S.

Halsted gatvėje prieš Olševskio banką ir prisiklausyti praeiviams; per pusę valandos kitaip neteko girdėti praeivių kalbant, kaip tik lietuviškai...

Vietos bankininkas J. Elijošius, išrinktas ketveriems metams apskrities statybos komisijos nariu, nuvežė mus parodyti, kokius didelius namus jie yra pasistatę apskrities įstaigoms. Iš tikro tai buvo 11 aukštų namas su marmuriniais laiptais ir tokiomis pat kolonomis. Prie įėjimo buvo sienoje įmūryta lenta su trijų statytojų pavardėmis, ir viena iš jų — 'Elias' pavardė. Taip, sako, geriau angliškai skambą...

Brooklyn, N. Y. "Nuvykome pas fabrikantą Bush-Bučinską, kurio dirbtuvėje dirbo virš 300 siuvėjų. Viskas čia įrengta moderniai, viskas specializuota. Kai tik įėjome į dirbtuvę, jis nuėmė mūsų rūbų išmėrę, o kol mes spėjome ir apžiūrėjome jo dirbtuvę, išeinant įteikė mums dovanų po gatają paltą. Pats šeimininkas susipratęs lietuvis ir vienas iš didžiausių Brooklyn lietuvių turtuolių, kuris nesigailėjo aukų tautos reikalams ir pradžia mums paaukojo porą šimtų dolerių..."

Dar toliau aplankome lietuviškojo žydo banką, kuris turi lietuvių direktorių ir Aušros Vartų Panelės šventiausios paveikslą, pakabinatą didžiajam kambariui ad majoram business gloriam...

V. Jankauskas pasisiūlė pavedžioti mus po Brooklyn lietuvių-biznierių. Pirmiausia jie nuvedė mus pas vieną salūninką. Mus labai maloniai pasitiko didelis, plačių pečių ir raumeningų rankų vyras. Pasirodė esąs ristikas Kundrotas. 'Čia lietuviai iš tėvynės' — sako mūsų vadas. — 'dr. Basanavičius, kurs "Aušrą" leido ir žadino mūsų tautą, o čia advokatas M. Yčas, lietuvių atstovas Rusijos Dumeje.' 'Na, tai ko gersite?' — užklausė mūsų vaišingas šeimininkas. "Dėkui, mes nieko negeriamo". — 'Na,

tai kaipgi? Nors vandens su soda išgerkite.' Sutikome. Jis atnešė man su d-ru Basanavičium vandens, o sau ir palydovui po klebonišką. Mūsų šeimininkas, pažiūrėjęs į mane, kaip droš iš džiaugsmo man per petį, sakydamas: 'Ale kokį gražų žmogų mums Lietuva atsiuntė!' Aš taip ir sukniubau kėdėje. Po tokio gražaus komplimento petys man skaudėjo bent kelias savaites...

Apskritai, tenka pastebėti, kad amerikiečiai ne visuomet švelniai elgdavosi su mumis. Būdavo koks nors lietuvininkas mus su iš džiaugsmo man per petį, ranka dr. Basanavičiui ir sako: 'Sveiks, Jonai, kaip tau einasi?' Bet tokio familiariškumo dr. Basanavičius negalėdavo iškęsti. Daugiausia jis nepakeldavo, kad kas nors jį seniu pavadindavo...

Amerikos lietuvių kolonijose

"Mes atvykome į Chicagą liepos mėn. 30 dieną. Stoty pasitiko lietuvių būrelis — mūsų priėmimo komitetas — su savo pirmininku kun. Serafinu, Visų šventųjų klebonu pryšakyje. Jis mus nuvežė ir apgyvendino pas save klebonijoje, priėmė kaip savo artimiausius žmones. Visą gyvenimo laiką Chicagoje mes buvome kun. Serafino svečiai. Sekmadienį buvo surengtos pirmutinės mūsų prakalbos Visų šventųjų parapijos sveitainėje. Žmonių prisirinko pilna salė, apie 800-900 klausytojų. Kun. Serafinas atrekomendavo mus publikai karšta prakalba ir paragino sumesti aukų. Pirmas pradėjo kalbėti d-ras Basanavičius. Savo karališka išvaizda jis negalėjo neužimponuoti kiekvienai auditorijai. Jis kalbėjo apie Tautos Namų Vilniuje reikalingumą ir kas tuose namuose turėsią būti. Anot jo, ten būsią sukrauti mūsų kultūros turtai, mūsų renkamos liekanos iš istorijos, archiologijos, geologijos, paliontologijos, folkloro, mitų, padavimų, pasakų ir dainų, ten būsią atvaizduota ir surinkta mūsų krašto fauna bei flora, taip reikalingi dalykai zoologijos bei botanikos mokslui. Nebūsią už-

mirštos ir kitos mokslo šakos, kaip geodezija ir sociologija. Visiems tiems dalykams reikia namų, o namam — pinigų. Taigi mes ir esame deleguoti lietuvių Draugijos Vilniuje daryti kolektas šiam svarbiam reikalui ir kviečiame aukoti pagal išgales" — baigia savo prakalbą d-ras Basanavičius. Bet iškalbus jis nebuvo. Aš kalbėjau apie tuometinę lietuvių tautos būklę, apie reikalą šviestis, susipratimą kelti, žadinti žmones prie sąmoningo patriotizmo. Mes abudu jutome, kad auditorijos nepagavome, kad amerikiečiams reikia gyviau, vaizdžiau ir suprantamiau kalbėti. Bet mūsų tautiečiai, išsiilgę savo tėvynės, gana triukšmingai ir su didelėmis ovacijomis mus sutiko ir kalboms pritarė...

(Bus daugiau)

"LAISKŲ LIETUVIAMS" EKSKURSIJA

Pernykštė ekskursija į Europą labai gerai pavyko. Turėta net 68 keleivius. Šiais metais "L. L." organizuoja naują aštuoniolikos dienų ekskursiją į Egiptą, šv. žemę ir Graikiją. Iš Chicagos ir New Yorko išvyksta balandžio 24 d. ir grįžta gegužės 11 d. Kelionės kaina, įskaitant viešbutius ir maistą, iš Chicagos bus apie 2300 dol. Iš New Yorko, žinoma, atitinkamai pigiau.

Norintieji keliauti ir gauti smulkesnių informacijų, rašykite "Laiskų lietuviams" adresu: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

RADIJO PROGRAMA VASARIO 16

Lietuvių ir anglų kalba programos Vasario 16 d. proga radijo valandėlės ruošia Amerikos Lietuvių Taryba. Anglų kalba įkalbės Lojolos universiteto profesorė dr. Agnesina Dering, kazimierietė, o lietuvių kalba Alto pirm. dr. Kazys Šidlauskas ir akt. D. Markelytė. Radijo valandėlių vadovai, kurie tas programas norėtų gauti, prašomi tuojau pranešti Altui, adresu 2606 W. 63rd Street, Chicago, Ill. 60629.

Kodėl lenkai...

(Atkelta iš 3 psl.)

mentus, tačiau šie dokumentai nebuvo paskelbti

Ir iš viso, vyriausybė su suokabininkais elgėsi labai švelniai. Petras Klimas šapokos redaguotoje Lietuvos Istorijoje teigia, kad viso POW turėjo 435 narius, 117 jų buvo teisti kariuomenės teismo gruodžio 11-24 d.d. 15 išteisinti, kiti nubausti trumpiau ar ilgiau kalėti, 6 iki gyvos galvos. Žemkaitė teigia, iš dalies remdamasi J. Papeckio (J. Rainio) Kaune 1936 m. išleista knyga apie P.O.W. Lietuvoje, kad gruodžio mėn. kalėjo tik... 15 POW narių.

Aišku, kad Lietuvos vyriausybei rūpėjo geri santykiai su Lenkija, tačiau tautoje vis daugiau ir daugiau įsigalėjo priešlenkiškas sentimentas ir nors anais laikais abiem tautom grėsė panašūs pavojai iš Rytų, dabar paskelbta Bendruomenės malda už lenkus tada būtų buvusi labai nepopuliari.

(Bus daugiau)

Viešėdami Chicagoje aplankykite PARAMA MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Puošni knyga apie knygų puošmenis

ALĖ RŪTA

Vitolis E. Vengris "Lietuvių ekslibriai", anglų ir lietuvių kalbomis. Kaina — 20 dol. Lithuanian Library Press, Inc. leidinys. Gaunama adresu: 3001 West 59th Street Chicago, Ill. 60629 ir pas knygų platintojus.

Kiekvienos naujos knygos pasirodymas kultūringą lietuvių pradžiugina, nes tai mūsų tautinės - kultūrinės gyvasties ženklas. O čia dar ne betkokia knyga: puošnaus formato, iliustruota daugeliu meniškų paveiks-

lų (įvairaus turinio ekslibrisų nuotraukų) ir su lietuvių bei anglų kalbomis išsamiais paaiškinimais, kas tie ekslibriai ir kodėl susidomėjimas jais daugely kraštų labai didelis. Apie ekslibrius, prisipažįstu, daug nežinojau; užtat ši knyga taip įdomi paskaityti ir nuolatos ją pavartyti.

Ekslibriai, lotyniškai — iš knygų, yra puošnūs knygų atžymėjimai: įlipintas ar išpaustas ekslibris parodo, kam ta knyga priklauso, kokio dailininko puošmena padaryta ir, pagal ekslibrio turinį (metai, herbas, tautosakos ar poezijos ištrauka...) atpažįstama knygos ir jos savininko tautybė, polinkiai ir, iš dalies, istorinis laikmetis. Taigi, ekslibriai turi istorinės, meninės bei antikvarinės reikšmės.

Iš ekslibrių sužinome apie knygą ir jos savininką; taip pat, susipažįstame ir su dailininku, nes tai jo miniatiūrinis kūrinys, dažnai — labai meniškas, originalus, charakteringas dailininko stiliui ir jo darbų technikai. Ne kiekvienas dailininkas kuria ekslibrius; bet žinomi ir pasauliniai vardai, kurie domėjosi ir kūrė ekslibrius; pavyzdžiui, Pablo Picasso, Henri de Toulouse-Lautrec, Salvador Dali, Aubrey Beardsley. Iš šios knygos sužinome, kad ir daugelis lietuvių dailininkų bei kultūrininkų (egzilėje ir tėvynėje) pasižymėjo labai įdomiais ekslibriais) Paulius Augius, Irena Katienė, Paulius Galaunė, Vytautas Ignas, A. Kučas, A. Kurauskas, Ž. Mikšys, Viktoras Petravičius, P. Rauduvė, Tel. Valius, Romas Višulas, Vl. Žilius ir daugelis kitų).

Seniausiu puošniu lietuvių knygos ženklu yra buvęs "supereklibris" išpaustas į knygos odinį viršelį, priklausęs Lietuvos Didžiojo kunigaikščio žygimanto Senojo bibliotekai (1518 m. data), kuri buvo Vilniaus universiteto bibliotekos pagrindu ir pradžia. Originalumu ir puošnumu yra pasižymėję ir kiti istorinės Lietuvos išlikę ekslibriai: Vilniaus vyskupo sufragano Jurgio Albiniaus, vysk. Valerijono Protasevičiaus, Radvilų giminės, Sapięgų... Gražiausi ekslibriai rasti senose bibliotekose iki 18 amžiaus; vėliau jie kiek nubluko, sumenkėjo.

Iš kitų tautų ekslibriais labiausiai pasižymėję vokiečiai (1450-1470). Prof.

P. Galaunės nuomone, Lietuvą kitų tautų ekslibriai (vokiečių, šveicarų, lenkų) pasiekė per Lenkiją. Lietuvos bajorai, ypač 15-16 amž., jau plačiai naudojo savus ekslibrius turtingose bibliotekose knygoms papuošti ir jas atžymėti, kad nedingtų, kad kitų nebūtų pasisavinamos.

Šios knygos autorius Vitolis E. Vengris, mokslininkas iš profesijos, dirbęs John Hopkins universitete Baltimore, Maryland, pats didelis ekslibrių mėgėjas ir kolekcionierius, pirmoje šio veikalio dalyje ir duoda senųjų lietuviškų ekslibrių istoriją, pailiustruodamas įdomių ir meniškų ekslibrių pavyzdžiais. Antroje veikalio dalyje V. E. Vengris aiškiai nušviečia šių laikų atgijusį didelį susidomėjimą ekslibriais egzilės lietuviuose ir dar labiau — mūsų pavergtoje tėvynėje. Iš naujųjų laikų patiekiami gausių žymesnių dailininkų (ekslibrių kūrėjų) darbų iliustracijų, labai įdomių formos ir jų pagaminimo technikos atžvilgiais; išdėstymas iliustracijų knygoje geras, tik autorių-dailininkų nuotraukos kai kurios galėjo būti geresnės. Labai tinkama ir naudinga prie dailininkų nuotraukų — jų trumpos biografijos, trumpa jų ekslibrių apžvalga.

Ekslibrių reikšmė, kaip matome, suprata ir įvertinta Europoje nuo viduramžių. Knygai papuošti ir knyga nuo dingimo apsaugoti (bei jos istorinį pobūdį nusakyti) aukštos kultūros žmonės plačiai vartojo, gražiausius bei reikšmingiausius ekslibrius pasirinkdami ir jų au-

torius didžiai vertindami. Nuo to kultūrinio reiškinio neatsisakė ir lietuviai; netgi dabar pradėta šia miniatiūrinio kūrinio sritimi ypatingai domėtis.

Nors knygos rašyto teksto nėra taip gausu, bet su iliustracijomis knyga — beveik pustrečio šimto puslapių, kuriuos vienas malonumas pavartyti, skaityti ir įsižiūrėti, stebėtis ir gėrėtis...

Visų knygos autorių ir apipavidalintojų, — V. E. Vengrio, dailininkų — Petro Aleksos, Vinco Luko ir Vytauto O. Virkau darbas atliktas sąžiningai, sumaniai ir kūrybiškai. Aišku, didžiausia padėka iš visuomenės priklauso visos šio pobūdžio serijos (Lithuanian Library Press) sumanytojai Algimantui Keziui, S. J., taip pat, redakcinei kolegijai: Kęstučiui Girniui, Sauliui Girniui, Nijolei Gražulis, Skirma Kondratas ir Barry Kritzberg. Nuo jų priklausė knygos tikslumas ir grožis. Spausdinta Morkūno spaustuvėje Chicagoje, rinkėjas — Aleksandras Pakalniškis, Jr. Darbas atliktas labai švariai, tiksliai, net nepastebėta korektūros klaidų.

Knyga "Lietuvių ekslibriai" bus įdomi dailininkams, rašytojams, istorikams, įvairių sričių menininkams ir šiaip — lietuvių kultūra besidomintiems. Kadangi tekstas ir užrašai prie iliustracijų lietuvių ir anglų kalbomis, tai knyga būtų labai graži dovana saaviems ir svetimiams. Jos kaina nedaug didesnė už šventinių gėrimų bonkos kainą, o dovanos reikšmė — nepalyginama.

• Dr. P. Jonikas mums rašo, kad jo mintys, pareikštos 1980. XI. 16 Chicagoje įvykusiame susirinkime lituanistikos katedros steigimo reikalu, susumautos 1980. XII. 11 "Dirvoje" to susirinkimo aprašyme ne visai tiksliai. Jis pasisakęs už katedros ar panašios institucijos steigimą, bet su nenuitylėtina pastaba — "jei tik sąlygos leidžia".

• Birutė Kemežaitė ieško leidėjo, ar mecenatų savo poezijai "Nebijok žaibų, nei vėtrų" išleisti. Eilėraščiai yra klasikinio eiliavimo. Rinkinys apie 125 puslapių. Rašyti: Birutė Kemežaitė, 7124 So. Mozart St., Chicago, Ill. 60629.

NAUJOS KNYGOS

• Aleksandras Radžius. PRIĖM MANE, MĖNULI. Eilėraščiai. 84 psl. Aplanakas Ados Korsakaitės-Sutkuvienės. Išleido Ateitis, 17689 Goldwin Dr., Southfield, Mich. 48075. Kaina 5 dol. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje.

• Anatolijus Kairys. VYSKUPO SODAS. Trijų veiksmy devynių paveikslų istorinė kronika. KRYŽKELĖ. Trijų veiksmy pjese. 144 psl. Viršelį Petro Aleksos. Išleido Lietuvių Literatūros Bičiuliai. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje. Kaina 6 dol.

• Antanas Jasmantas. IR NIEKAD NE NAMOLEI. Eilėraščiai. Skiria tėvų Adelės ir Antano Orintų atminimui dukterys Asta ir Vida, finansuodamos šį leidinį. 70 psl. kietais viršeliais. Kaina 6 dol. Aplanakas Danguolės Kuolienės. Išleido Ateitis, 17689 Goldwin Dr., Southfield, Mi. 48075. Spaudė Draugo spaustuvė Chicagoje.

AMBER TRAVEL SERVICE

GREITAS IR ASMENIŠKAS

PATARNAVIMAS

Tvarkome keliones (pavieniems asmenims ir grupėms) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIŲ - AUTOBUSU

Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriauciūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

Nuoširdžių linkėjimų niekad ne perdaug

HUMORESKA

Balys Auginas

KAI Dirvonienė nubunda vėlų Naujų Metų rytą, ji pastebi, kad be jos — visojo lovoj nieko gyvo nėra.

— Tikiu ir netikiu, — sako jos dar miglota sąmonė. — Negi esu vėl netekėjusi mergelė?

Išlipdama nustemba, kad vietoj pažamos ji dėvi vakarykštį gorsetuką, o prie lovos raitosi žalčiu numesta kojine. Antrą ji atranda ant laiptų, leidamasi žemyn į svečių kambarį.

Sofoje paslikas, ant nugaros išsitiesęs, užsimetęs švarką laimingai knarkia vyras.

— Kelkis, Stasy, — Dirvonienė purto vyro koją — tą, kuri su kojine, nes kita — visiškai basa — ilsisi ant kilimo.

Stasys Dirvonis nenorom praveria užkiūtusias akis ir apsidairo.

— Tai ką, nepažįsti? Ir kurių galų čia įsitaisė su kostiumu ir su kaklaryšiu, kaip kiaulė nuvirtęs ir susiglamžęs?..

Dirvonis labai rimtai galvoja, neįstengdamas suprasti, ką jis daro sofoje apsirengęs. Tikriausiai, trumpam prisėdo atsipūst, ir miego angelėlis svajingai pakišo pagalvę...

Bet Dirvonio nepaimsi — ne tam jis aukštaitiško būdo.

— Tai, vadinasi, norėtum mane Adomėlio kostiumuku atrasti, širduk, a?

— Tu tikras vėpla: nugulėjai skruostą. Pagalvės siūlai įsirežę į apžėlusius skruostus. Atrodai, kaip bommas. Tikras bommas! Kad man pakeistum šį aplaistytą kaklaryšį! Užsidėk labiau margą ir raštuotą, kad pridengtum savo ištinusią asmenybę, — pataria rūpestinga žmona.

— Tik jau ne tą, kurį dovanojai Kalėdoms! Ans tai visai sprogina žmogaus asmenybę, — atsikerta Stasys ir žiūri į pačią.

O pati — susišiaušusi, išblyškusi, patinusiom lūpom, pajuodusiais poakiais.

Kai Dirvonis bando atsistoti, pajunta, kad visas kūno centras susirinko į galvą — ir ji sunki, kaip Puntukas.

— Oi, galva, galva... — sudejuoja jis.

— Žinau, žinau, atkerta žmona, — juk galva visada buvo silpniausia tavo kūno vieta.

— Porą alka-zelcerių pataisys gyvenimą, — guodžiasi Stasys.

Ir kai vonios kambaryje, spintelėje ieško to magiško "alkazelcerio", vietoj magijos atranda tuščią vietą.

— Ei, Barbut, jau tu, niekadėja, surijai viską? — šaukia piktai žmonai.

— Ar pašėlai, — karinagai atsišauna anoji, — gi per Kalėdas pats suvartojai paskutinę! Ar jau nebeatmeni? Sakiau, kad tavo galva nė sudužusio puodo nevarta!

Dirvonis apsilaižo, kaip katinas savo suskilusias lūpas ir nežino, ar tęsti kovą Naujųjų Metų dieną, ar pradėti šiemet žadėtą taikos laikotarpį. Juo labiau, kad ir smegenys tokie tingūs, ir mintys — kaip šaltiena drebučiuose.

Ir kad mintys judriau galvoje begiotų, jis nutaria save apnuodyti su pora aspirinų.

— Vis šis tas... — guodžiasi.

Ir užgeria šaltu vandeniu. Nežinia, ar nuo tablečių, ar nuo šalto vandens, bet akys plačiau prasiveria ir kūne perbėga gaivalingesnė srovė.

— Paskubėk, — vėl stumdo žmona, — kaip ir pernai ponja Karaitienė kvietė pietų antrą valandą po vidudienio. Greičiau skuskis pernykščią barzdą ir tvarkykis, nes ir aš noriu susitvarkyti.

— Ar tu tvarkysies, ar ne — vistiek tavęs jau niekas negalės pakeist į geresnę pusę, — įgelia Stasys. Ir, kad negirdėtų atsako, — įjungia elektrinį skustuva...

★

PRIE įeinamų durų kažkas visa jėga užgulė skambutį.

Dirvonis keikdamasis skubiai užsideda švarius baltus marškinius ir, vilkdamas petnešas žeme, skuba prie durų.

— Sveiki! Su naujais, su linksmais, su laimingais! — Spaudžia ranką šilinis.

Tai Dirvonių kaimynas, gyvenantis už kelių gatvių sankryžos.

— Gerai, prieteliau, kad sutikai paimti su savo mašina. Vis sutaupysiu gazoliną.

Dirvonis labai sunkiai galvoja. O šilinis juokdamasis nusivelka palatą, eina prie sofos. Dirvonis niekaip negali atsiminti, kad būtų žadėjęs paimti šilinį pas Karaičius.

Pasitikrinimui jis diplomatiškai stengiasi išnarpinti problemą:

— Mes tai važiuojam pas Karaičius pietums. Tai ir tu kviestas?

— Žinoma, juk tu kvietei. Ir sakei, kad savo mašiną nuveši. Ei, Stasy, kad būtų aiškiau — ar neįpiltum svečiui naujamečių lašų atsigalvinimui?

Dirvonis jau skambina bonkomis ir stiklais. Ir savęs neužmiršdamas, pila kupinus stiklus. Kai jie nugeria, Dirvonis dar vis negali sumesti, kas kvietė šilinį pas Karaičius — ar jis, ar pati ponja Karaitienė.

— Tai, sakai, ir tave kvietė ponja Karaitienė pietums? — Primygtinai sten-

giasi išsiaiškinti iškilusią problemą.

— Turbūt, kvietė, nes per sutikimą mes dvyliką valandą kartu šokom ir dalinomės linkėjimais, — nurydamas gurgšnį, aiškina šilinis.

— Ką čia poetizuoji — dalinomės. Sakyk puolei visu viengungio įkarščiu... Aš gi žinau patį...

— Ką tu čia su įkarščiu? Toks ir įkarštis — jei tik norėčiau, tuoj būčiau vedęs! Bet aš labai rimtai žiūri į vedybas. Susijungėm tik lūpom — kad naujamečiai linkėjimai išsipildytų. O kad ponja Karaitienė graži moteris — tas, žinoma, dar labiau linkėjimams padeda. Na, ir mano, kaip viengungio akcijas pakelia! — ūpingai pakelia save šilinis.

O ir akutės jau jam ėmė blizgėti.

Tuo laiku Dirvonienė iš vonios šaukiasi pagalbos. Suknelės užtrauktą sutvarkyti.

Grijęs pas šilinį jau su užsegtom petnešom, pariš-

tu kaklaryšiu, Dirvonis sako:

— Tau gerai, brolau, kad nevedęs. Viengungį visi mėgsta ir įvertina. Štai ir Naujų Metų pietums kviečia. Va, ir dar aš pats tave su savo mašiną nuvešiu! Garbingai.

— Kad, tiesą pasakius, aš net nežinau, kur savo mašiną palikau. Dabar neatsimenu, kur vakar pastačiau...

— Aha... O aš, matai tai šito malonumo negaliu sau leisti. Nes vedęs. Bandyčiau tik, tai... (Ir čia jis susigriebia). — Matai, juk žmona — tai vizitinė kortelė. Štai, va, nubėgau viršun — suveržiau, kad gerai atrodytų. Ziperį užtraukiau, kad nesimatytų per daug geros mitybos ženklų. Kad žmona gerai atrodytų, tai ir aš laimingas, nes kas kitas jai tą gerą gyvenimą parūpina, jei ne vyras?..

Likimas panorėjo, kad kaip tik tuo metu išsipūčiusi namų šeimininkė visoje savo didybėje nusileidžia laiptais.

— Ooo, ponas šilinis, — tiesa ji ranką. — Tai, girdėjau, važiuosime kartu?

— Aš jį vežu... — patvirtina Dirvonis, pirštu baksteldamas krūtinę. — Kas man...

O šilinis (kaip ir kiekvienas viengungis) moka išnaudoti progą: pakšteli galantiškai į Dirvonienės skruostą, nes anoji savo dažytas ir skaudančias lūpas nusuko šalin.

— Su gražiausiais, ponja ir laimingiausiais, miela ponja, — džentelmeniškai apsisuka. — Kaip kvepia jūsų garbanos... — patetiškai nudeklamuoja, lyg viduramžių trūbadūras.

(Dirvonis stulpu pakelia akis, ir visa jo išraiška tampa labai labai rūgšti...).

O Dirvonienė pasijunta, kaip Mona Lisa. Stengiasi, kiek įmanydama, žaviau šypsotis, nors akių vokai, išsitempusios lūpos ir veržia ir neleidžia.

"Vis nuo tų vakarykščių gausių linkėjimų" — galvon nenorom ateina mintis.

— Tai gal ir man, vyrai,

įpilsit? Sudausim stiklus už šviesią ateitį, kad ji skambėtų...

—...kaip varpeliai širdyje per visus metus, — užbaigia trūbadūras šilinis.

Ir jo akys vis daugiau ir daugiau spinduliuoja...

— Man, Stasy, manojo absinto su ledais... Ne, ne, geriau su šaltu vandeniu...

Ir vyras, kuris apie gėrimus sukasi, kaip vijurkas (tai jo mėgiamiausia sritis) galantiškai jai patiekia:

— Štai, brangioji, angelams — angeliški gėrimai...

— Norėdamas pataikyti į šilinio pėdas, nusmailina vyras.

— O kaip tavo galva? — Priimdama iš vyro rankų stiklą, klausia su pabrėžtu rūpestingumu.

— Kokia galva? — Nustemba Dirvonis. Ir išplečia akis.

— O, aš ir pamiršau, kad tokiais dalykais tu nesirūpini. — Kandžiai šypsodama su nuoduotu nuoširdumu sako malonioji namų šeimininkė. — Juk tiesa — nėra reikalo rūpintis apie nesamus dalykus, — įpila ji nuodų į pokalbį, moterišku įgudimu pereidama iš Mona Lisos charakterio į Lukrecijos Bordžia nuotaką...

Lyg pajutęs nemalonų skersvėjį, šilinis taktiškai:

— Na, kaip patiko Naujųjų sutikimas?

— Po dvyliktos sučiupo mane Masaitis koridoriuje ir kad griebis į savo meškišką glėbį — kone visus šonkaulius sulaužė, — sako Dirvonis ir ima tikrinti savo raumenis.

— Ką čia tikrini — juk nėra sulaužytų kaulų, nemiegotum taip laisvai sofoje, — juokiasi žmona. — Tik gal yra suminkštėjusių kaulų, — sukikena.

Gėrimai po truputį ima veikti visų nuotaikas.

— Taigi, — tęsia Dirvonis, — kad čiupo, o aš atstupstas nuo jo. O jis tik beria "su naujais metais, su gera laime..." O tu — sakau — jau trečią kartą man kelią pastoji ir sveikini. Gi jis ne kiek nesumišęs atšau-

(Nukelta į 8 psl.)

DR. DOVAS ZAUNIUS (45)

Dr. Albertas Genutis

Lietuvos užsienių reikalų ministro triumfas

Pagaliau Vokietijos atstovas suminėjo didelį skaičių klausimų, kurie neįeina į svarstymų temą. P. Zaunius turi pastebėti, kad vienintelis klausimas, įrašytas į Tarybos dienotvarkę, yra tas, kuris liečia tariamus Statuto 17 straipsnio 1 skirsnio nuostatų sulaužymus, ir tai yra vienintelis klausimas, kuris gali būti Tarybos svarstymų objektas.

P. Zaunius atsisako tęsti diskusijas kitais klausimais. Lygiai taip pat jis atsisako laikyti Vokietijos atstovo vienašališką informaciją tikrenybe ir jokiū būdu negali prileisti, kad Vokietijos Ministerio Kaune tvirtinimas p. Zauniui dėl p. Boettcherio kelionės pobūdžio privalo būti laikomas absoliučia tiesa ir dėl to p. Zauniaus būtų paimtas jo būsimųjų žygių pagrindas. Taip pat jis negalėtų sutikti, kad diskusijos būtų išplėstos klausimais, liečiančiais bendrąją politiką, kurią jo Vyriausybė tariasi turinti vesti Klaipėdos krašte, — politiką, kuri yra jai padikuota krašto gyvybės interesų ir noro stropiai pildyti visas tarptautines prievoles, kurių ji yra prisiėmusi.

Baigus Dr. Zauniui, dar trumpai pasisakė Klaipėdos konvencijos signatarinių valstybių atstovai. Britų atstovas markizas Londonderry pastebėjo, kad jo nuomone "padėtis, kuri eina iš direktorijos atšaukimo, yra nenormali" ir kad reikalinga sudaryti "kuo veikiausiai" direktoriją, turinčią seimelio pasitikėjimą. Kai dėl Vokietijos delegato prašymo, kad signatarinės valstybės pasinaudotų jų teise kreiptis į tarptautinį teismą, tai jis "praneš apie šį kreipimąsi savo vyriausybei, bet jis čia neturi galimumo kuriuo nors būdu užbėgti už akių nutarimui, kurį jo vyriausybė tarsis turinti padaryti".

Panašiai pasisakė kitų signatarinių valstybių — Italijos, Prancūzijos ir Japonijos — atstovai.

Tarybos sesijai pirmininkavęs prancūzas Paul Boncour pareiškė norą formališkai baigti posėdį, bet prieš tai jis "pageidautų turėti šių debatų išvadą. Tnrint galvoje, kad Lietuvos atstovas yra padaręs dėl raporto 5 ir 6 punktų rezervą, kurie bus įrašyti į protokolą, — ar šiomis sąlygomis jis matytų kliučių, kad taryba vis dėlto laikytų raportą priimtą?

P. Zaunius atsako, kad jis kliučių nemato".

40. "Lietuvos užsienių reikalų ministro triumfas"

Tuo mūsų ministro sutikimu Tautų Sąjungos taryba baigė bylą, kuri anuo metu vokiečių išvystytos milžiniškos propagandos dėka patraukė pasaulio dėmesį. Galima teigti, kad Dr. Zaunius tomis dienomis išgyveno tai, ką vokiečiai vadina "Sternstunde", t. y. savo tarnybinių pasisėkimų apogėjų. Jam prilygsta tik tai abu laimėjimai Haagos tribunole.

Kanclerio Brueningo vadovautoji vyriausybė pavertė bylą dėl Boettcherio atstatymo iš Klaipėdos krašto direktorijos pirmininko pareigų visos Vokietijos prestižo reikalą. Ji išvystė didžiulę propagandą, stengdamosi iš anksto sukelti įspūdį, kad dėl Lietuvos vyriausybės elgesio neteisėtumo negali būti jokių abejojimų. Pati Berlyno vyriausybė neišmintingai užsiangažavo, sukeldama abejojimų nekeliančią prielaidą, kad Lietuva būsianti Tautų Sąjungos pasmerkta. Tuo tarpu Lietuvos reikalų gynėjas, jos užsienių reikalų ministras, Tautų Sąjungos forumė įrodė, aiškindamas Klaipėdos statuto nuostatus, kad Vokietijos pretenzijos nėra pagrįstos ir kad Berlynas iš viso neturi teisės kelti tokių reikalavimų, kokius taip besaikiiai gynė jos kilmingasis valstybės sekretorius.

Dr. Zauniui tą savaitę tarp vasario 13 ir 20 d. Tautų Sąjungos tarybos viešų posėdžių vykusiose vidinėse svarstybose sėkmingai apgynus Lietuvos vyriausybės pažiūras į įvykius

Klaipėdoje, Vokietijos pretenzijos buvo atremtos. Vokietijos vyriausybės prestižas buvo pažeistas. Tuo reikia aiškinti akivaizdžiai nediplomatinius išsišokimus, kuriuos sau leido Tautų Sąjungos forumė Vokietijos delegatas. Dr. Zaunius kai kuriuos vokiečių diplomato išsireiškimus apibūdino kaip demagoginius. Mūsų užsienių politikos vadovo tezės, pagrįstos teisės normų įtikinamu aiškinimu, Ženevoje neabejojamai laimėjo. Vokietijos varytoji akcija prieš Lietuvą nedavė jai lauktųjų rezultatų. Lietuvos užsienių politikos vadovas teisingiau išaiškino paragrafus, nekaip Berlyno juristai. Po kelių mėnesių tai patvirtino ir Haagos teismas, į kurį byla pateko.

Lietuvos nusistatymo laimėjimas susilaukė pripažinimo ir užsienio, iš dalies net vokiečių, spaudoje. Jau po pirmo T. S. tarybos posėdžio vasario 13 d. ženeviškis dienraštis "Journal de Geneve" (II. 14) padarė išvadą, kad posėdis aiškiai baigėsi Lietuvai teigiamu įspūdžiu. Vokiečių atstovui von Buelow buvę labai sunku atremti kai kuriuos Dr. Zauniaus argumentus. Net vokiečių dienraščio "Koelnische Zeitung" korespondentas iš Ženevos turėjo pranešti savo laikraščio skaitytojams, jog Tautų Sąjungos nuotaika esanti visiškai priešinga tam "pasipiktinimui, kurį sukėlė Klaipėdos įvykiai Vokietijos viešojoje opinijoje". Vokietijos tezės gynėjo padėtis Ženevoje nesanti "per daug džiuginanti".

Tuo labiau Berlyno spauda neslėpė savo nusivylimo, kai pasibaigė vasario 20 d. posėdis, nedavęs vokiečiams to, ko jie tikėjosi. "Elta" pranešė tą dieną iš Berlyno, kad vokiečių nacionalistų spauda rašanti apie "Lietuvos triumfą Tautų Sąjungoj". Pasak "Lokalanzeiger", Lietuvos užsienių reikalų ministro triumfas esąs tuo pačiu metu sunkus materialinis ir moralinis vokietijos pralaimėjimas. Vokietijai tai esąs ne tik prestižo klausimas. Lietuvos triumfas prilygsta skaitinimui Lenkijai "pagrobti Rytų Prūsiją".

Vasario 23 d. "Elta" iš Berlyno rašė, kad "nežiūrint paskutinio Tautų Sąjungos tarybos posėdžio tendencingo aprašymo ir net faktų iškraipymo vokiečių spauda priversta pripažinti visišką Vokietijos pralaimėjimą Klaipėdos byloje. Dešinieji laikraščiai savo pagiežą išlieja ir prieš Tautų Sąjungą. Kliūva ir pranešėjui Colbanui, kuris laikraščio pašiepiamas "tariamam ekspertu". Agrarų "Deutsche Tageszeitung" priminė pirmąją vokiečių programą, kurioje figūravo tokie reikalavimai, kaip Boettcherio gražinimas, gubernatoriaus Merkio pašalinimas, šaulių Sąjungos likvidavimas ir griežtas Lietuvos vyriausybės žygių papeikimas. Tačiau laikraštis "su širdgėla" konstatuoja, kad visų tų užmojų nepasiekta. Su didele pompa pradėtoji vokiečių akcija pasibaigusi Vokietijos prestižo pralaimėjimu ir atnešusi didelio nusivylimo. Nacionalistų "Deutsche Zeitung" pripažįsta, kad Lietuva pasiekusi tai, ko ji norėjusi. Katalikų "Germanis" išvedė, kad Lietuva iš Ženevos mūšio išėjusi kaip nugalėtoja. Liberalų "Vossische Zeitung" rašė, kad Tautų Sąjungos tarybos nutarimas "įrodė", kad Klaipėdos krašto statusas turįs būti skubiai pakeistas ir Vokietijai suteiktos tos pačios teisės, kurių turi signatarinės valstybės.

Taip pat lietuvių spauda išsamiai komentavo Klaipėdos bylos finalą Ženevoje. Oficiozinis "Lietuvos Aidas" išvedė: "Labai atviras ginčas prie tokių rimtų liudininkų, kaip Tautų Sąjungos Tarybos nariai, įnešė daug aiškumo ne tik į tiesioginius Lietuvos-Vokietijos santykių pagrindus, bet platesniame pasaulyje galutinai išblaškė tą lenkų apie Lietuvą sudarytą legendą, pagal kurią Lietuva neturinti savarankiškos politikos linijos, bet esanti tik Berlyno intrigų bei kombinacijų objektas". Toliau: "Ginčai Ženevoje labai daug pasakė Lie-

tuvos visuomenei ir lietuvių tautai. Iš jų susidarė neįsūdildomas įspūdis, kad Vokietija lietuvių tautos laisvę ir politinę Lietuvos respublikos nepriklausomybę anaipol neranda reikalo taip branginti, kaip ne vieną kartą mus stengėsi įtikinti tie reicho politikai, kurie ligšiol dėjosį esą dideli Lietuvos draugai, kurie aiškino, kad Europos rytuose Lietuva ir Vokietija turinčios daug bendrų interesų ir neturinčios jokių priešingumų". Nurodęs į vokiečių spaudos piktą kampaniją prieš Lietuvą, "Lietuvos Aidas" konstatavo: "Šitą vokišką atvirumą mūsų tauta priėmė dėmesin". Laikraštis ieškojo atsakymo į klausimą, kodėl Vokietija operavo visu savo prestižu, ir pats atsako: "Vokiečių politikos aiškintojai čia mato daug didesnį jų turėtą tikslą, negu Boettcherio gražinimas į direktorijos pirmininkus. Jie, ypač dešinieji, reikalauja ne tik daugiau reparacijų nemokėti, bet ir Versalio taikos sutartį sugriauti". Anot laikraščio, vokiečiai galvoję, kad iš visų kaimynų Lietuva esanti silpniausia, todėl "jie pirmiausia dėl menkos priekabės ir puolė Lietuvą. Bet kietas riešutas pasirodė toji mažutė Lietuva!"

Krikščionių demokratų organas "Rytas" (II. 22) vedamajame straipsnyje "Nutarimas dėl Klaipėdos" išvedė, kad "Lietuva garbingai atlaikė šią sunkią kovą tarptautiniam forumė". Vokietija stengėsi pasidaryti tarytum "Klaipėdos konvencijos garantu ir krašto reikalų gynėja. Tačiau tos pastangos, matyt, bus visai nepavykusios. Dėl jų būta aštrių rungtynių. Lietuvos atstovas, matyt, vykusiai atmušė kitos pusės puolimą".

Valstiečių liaudininkų dienraštis "Lietuvos žinios" straipsnyje "Klaipėdos byla dar nebaigta" komendavo, kad dėl Klaipėdos bylos "Lietuvai teks tartis su didžiosiomis valstybėmis", t. y. su konvencijos signatarėmis. Laikraštis visada buvęs prieš tiesiogines derybas su Berlynu dėl Klaipėdos, bet "Dr. Zaunius šį kartą stojo ir laikėsi toje pozicijoje, apie kurią mes nekartą jau rašėme".

41. Lietuvos užsienių politikos gairių keitimas?

Šia proga galima pabrėžti dar du dalykai:

1) visos tautos vieningumas, pasireiškęs ryšium su Berlyno nedrauginga politika Lietuvos atžvilgiu. Apie tai byloja tokia žinia, paskelbta 1932 m. kovo 14 d. apie opozicijos vadų apsilankymą pas vyriausybės galvą:

"Šio mėnesio 12 d. pp. M. Slezevičius ir Dr. L. Bistras aplankė p. Ministerį Pirmininką Klaipėdos krašto reikalais. Pasikalbėjimo metu, kur trūko per pusantros valandos, minėtieji asmenys pareiškė, kad remis vyriausybės pastangas kovoje dėl Lietuvos teisių Klaipėdos krašte, manydami, kad griežta kova dėl tų teisių yra noras visos tautos be skirtumų joje pasireiškiančių politinių srovių";

2) Visuomenėje ir spaudoje imta kelti klausimas dėl Lietuvos užsienių politikos keitimo. Ypač opozicijos sluoksniai bei jų spauda ėmė svarstyti klausimą, ar atėjo laikas pakeisti užsienių politikos gaires.

Krikščionių demokratų organas "Rytas" 1932. II. 2 vedamajame straipsnyje "Nauja fazė" suminėjo teigiamuosius faktorius santykiuose su Vokietija: "Nedvejojamai reikia pripažinti, kad tie santykiai daugumoje buvo geri. Lietuvos kultūriniai ir ekonominiai ryšiai su Vokietija buvo gana intensingi. Šimtai Lietuvos jaunuomenės ėjo mokslus Vokietijoje, nevienas vokiečių mokslo žmogus dėstė ir dėsto mokslus Lietuvos universitete, vokiečių knygos Lietuvos rinkoj randa sau gerą rinką ir eina iš rankų į rankas. Ekonominė srity vokiečiai ir turėjo ypatingą vietą Lietuvoje. Vienas Vokietijos importas į Lietuvą buvo didesnis negu visų šalių importas paėmus drauge. — Mūsų valdžios, kokios jos tik buvo, visos buvo gyvai susirūpinusios mūsų gerus santykius su vokiečiais ugdyti ir plėsti".

Toliau laikraštis išveda, kad "labai dažnai mūsų valdžių nueita pataikavimo vokiečiams keliais". Berlyno politika neatsiteisusi tuo pačiu. Eksportas esąs trukdė as, "vokiečių sie-na mums kone užsidarė". Esą padaryta nuolaidų tam, kad "jie nedrumstų Klaipėdos krašte, nepalaikytų ir nekurstytų ten šovininistinių elementų". Tačiau "Klaipėdos krašto nė nemano vokiečiai palikti ramybėje". (Bus daugiau)

Nuoširdžių linkėjimų...

(Atkelta iš 6 psl.)
na — girdi, nuoširdžių linkėjimų niekad nėra per daug, tamsta... — ir lyg išsėdęs, nudūlino ieškoti kitos aukos...

— Bet, Stasy, mačiau pats, kažkokią blondinę turėjai pasigavęs. Kokius penkis kartus sveikinai ir vis papti lūputes...

Šilinis kvatojo, o Dirvonis pilstė stiklus.

— Kokia blondinė? — Susirūpino Dirvonis. — Ar tą lieknąją, su vakarine suknią?

— Ir su gerokai iškirpta dekolte, gražiom kojom... — Šilinis skaičiavo visus teigiamus blondinės priedus.

Dirvonienė tik šypsojos — kaip niekur nieko. Reiškia — nepavydžiui.

— Ak, jūs vyrai, jūs kiekvienas sijonas gali valdyti. Kiekvienas dažytas plaukas gali susukti ant savo mažojo pirščiuko...

— Bet, brangioji, šilinis tiesą sako — nuoširdžių linkėjimų niekad nėra per daug, ar ne, — kreipiasi į šilinį.

— Aš to nesakiau, tai Masačio žodžiai, — ginasi kaip Judas Šilinis.

— Ak, tiesa, — išlenkia savo stiklą Dirvonis su tokia nuotaika, tartum kas būtų jam durklą į nugarą suvaręs...

— Na, tik nepasigerk iki laiko, — perspėja žmona, — mūsų gyvybėms gali būti pavojus. Turint tokį pilnai prikimštą linkėjimų šoferį, svyruojantį nuo išgertų laimės taurių... Ponai, jau laikas...

★

MAŠINOJE šilinis įsitaiso užpakaly Dirvonienės. Pasilenkęs, kužda ir nenutraukia su ja pokalbio.

— O, žinot, ponai, prisimenu, linksmiausias Naujų metų sutikimas buvo prieš kokia penkiolika metų...

— Pats tada buvai ne senbernis, o dar nesusitūpėjęs viščiukas, — savo nuomonę padeda viešumai Dirvonis, labai laisvai besijaučias prie vairo.

— Tu geriau žiūrėk kelio. Nesikišk į mūsų pokalbį, — užstoja šilinį žmona.

— Tai kaip ten buvo? — Pasidomi.

— Na, gerai jau gerai — liek tuos savo atsiminimus. Pašildyti kotlietai...

— Nuburba su paskatiniimu Dirvonis.

— Žinot, pasakysiu nuoširdžiai, buvome jauni, smagūs... O tada laiką labai gerai praleidome... Va, susidarė linksma gaujelė — visi jauni...

— Jau girdėjom, jau girdėjom — linksmai ir nevedę... — Įsiterpė vėl nekantrusis Dirvonis.

— Palauk, Stasy, leisk žmogui išsiskirti, — žmo-

nos perspėjimo ryškėte paličia Dirvonį.

— Go ahead, atverk širdį, tik nemeluok, o atvirai...

— Taigi, — tęsia šilinis.

— Turėjom "gerą česą" — pirmais atvykimo metais čia tremty būdavom įpratę sakyti. — Česas, tai atvirai prisipažinsiu, buvo jau vėlus. Ką tik apleidome čiuurioniečių pobūvį ir susime-tėm pas tokį ansamblietį Valdoką. Jis gyveno gerame kvartale tada. Turėjo braižytojo amatą, žodžiu, buvo neblogai įsitaisęs...

— Ar tu pasakoji savo draugo biografiją, ar kalbi apie Naujų Metų sutiktuves? Noriu girdėti apie nuotakas, linkėjimus, o tu... — Dirvonis vėl iššoka iš vėžių.

— Gerai, gerai, aš tik norėjau įvesti į rėmus, kaip Mopasanas... Na, tai sakau — česas buvo jau vėlus, jau po vidurnakčio gerokai, bet nuotaika — vaje, dievuliukai — toji nuotaika pas visus tai žydėte žydėjo; lyg kalėdiniai žiburėliai švietė, lyg jaunystės naktigonių laužai...

— Mesk tu tą kaimietiską sentimentalumą. Nede-klamuoki, — suurzgia vėl vairuotojas, o žmona jam nuoširdžiai pakstelėjo alkūne į šoną:

— Tu geriau žiūrėk sli-daus kelio. Nutilk paga-liu... Ir snaigenti jau ima...

Šilinis įsišnekėjęs nučiuo-žia toliau:

— Užvaldėm, vadinas, Valodko butą — nesivaržėm. Kaip kam patiko... Tiek tik atsimenu — kad, kai pabudau ir ėmiau draugų ieškoti — cha-cha-cha... — sukikeno jis. — Žinot, kaip Dievą myliu vienas su batais d a i n u o d a m a s šeimnininko lovon įvirto, kitas — pro langą iškišęs galvą kažką linkčiodamas n i ū n i a v o. Trečias vėl, parvirtęs po stalu d e k l a m a v o. O aš — įlindęs šeimnininko vonioj džindžirė-lą t r i ū b i n a u... Cha-cha-cha... Na, sakysit, ne linksmai laiką praleidom?

— Visai muzikaliai, visai muzikaliai, — sutiko apatiška Dirvonienė.

— Kažką čia jau būsi nutylėjęs, žalty, — pastatė nusivylęs tašką Dirvonis.

Sniego rūkai tirštėjo. Mašina lėtai kapstėsi. Staiga pažvelgusi priekin, žmona rikteli:

— Suk į kairę, į kairę Stasy... Būtum pravažiavęs...

Sustabdęs prie šaligatvio mašiną, Dirvonis nerangiai paliko vairą, ir visa trejulė sugūžėjo prie Karaičių durų. O jos, dar nepridėjus virpančių pirštų prie skambučio, jau vėrėsi. Į glėbį šokte išoko pati linksmutė geros nuotakos Karaitienė.

— Su naujais! Su šviesia laime!

Šilinis ir čia nesnaudė: apkabino ponį ir gerą minutę buvo užimtas su linkėjimų perdavimu.

Neiškentęs (gal ir pavydo veikiamas) Dirvonis išlindo su patarimu:

— Paskubėk, paskubėk... Sakau, tie viengungiai... Nauji Metai praeis, ir mes čia negyvai sušalsime! Ei, neišdalink visų linkėjimų, palik truputį ir kitiems!

Kai Karaitis čiupo Dirvonienę, Dirvonis riktelėjo:

— Na, ateina ir mano eilė!

Viduje skambėjo juokas. Visi puolėsi prie atvykusių. Vėl naujamečiai sveikini-mai, glėbesčiavimai...

Kai Dirvonį pasiėmė šeimnininkas, jis tuoj užvedė intymią vyrišką kalbą:

— Tai gal ir tu su manim alka-zelcerio pirma, o paskui aš tau užtaisyčiau at-sigaivinimui suplaktinį? — Ir jo užtinusios akutės ir iš-purtęs veidas taip ir švietė nuoširdumu.

Besiirdama pro užiančius svečius, Dirvonienė išgirdo dviejų ponių pokalbį:

...tai nuo to laiko ir ne-beinu į viešus naujamečius sutikimus. Žinote mieliau-sioji, kur tau: suvėlė visą šukuoseną, nachalas, girtas aplaistė mano naują suknią, girtas veda šokti, visas ko-jas numindžiojo, ant nuo-spaudų, kaip arklys lipa. O žinote, koks jausmas, kai tau kažkoks tipelis ant nuo-spaudų šoka — ach... Ir vis kas minutę lenda bu-čiuotis su naujų metų laime dalintis... Kur, brangi po-nia, ir pasidėsi? Nėra kur. O čia ir visa publika pilna išgertų linksmybių. Ak, jo-kios tvarkos... Net dar prieš dvyliką visi jau buvo vienodai nusitašę. Net pats rengėjų veiksnys, ką turė-jų pasakyti naujametį žodį, ir tas atsistojęs judino, ju-dino lūpas ir...

— ...nuvirto po stalu?

— Ne, ant stalo į vini-gretą. O, kai jo veidą apva-lė, tai atsigaivelėjęs, kad riktels. — Nu... tai... su... ikk... su Nau-nau-jais...

— O ką publika? — Tei-raujasi pašnekovė.

— Brangioji, tokia pat ir publika!

— Nuoširdžių linkėjimų, ponios, niekad nėra per daug! — Sarkastiškai šyp-telėjo Dirvonienė. — Po-nios, juk gyvename tik kar-tą! Pasibaigs šventės, ir ateina kasdienybė. Vėl ko-va už buvį, kurioje taip rei-kia laimės.

— Laimingų ir linksmy! — Kažkas šuktelėjo įsima-ginęs ir po paranke nusive-dė Dirvonienę į rūšį, kuria-me jau daugelis suposi šo-kyje ir linksmai kvatodami daužė linkėjimų pilnus stik-lus, sugalvodami įmantriau-sių linkėjimų, siūlydami vi-sokiausių pasaulio kerybių.

■ Bostono lietuviai

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos rengtas N. Metų sutikimas išsiskyrė iš visų buvusių. Ir tai turbūt todėl, kad jaunesni žmonės atėjo į rengėjus. Rengimo komi-tetą sudarė pirm. inž. Vy-tautas Eikinas, draugijos malšalka, jam talkininkavo: Gediminas Ivaška, draugi-jos vicepirm., Vytautas Jur-gėla, draugijos protokolų sekr. ir draugijos direkto-riai: Stasys Griganavičius ir Antanas Andrulionis, o taip pat draugijos reikalų vedėjas Algis Šmitas. Vyr. šeimnininkė buvo Ona Eiki-nienė (inž. Vytauto moti-na), o jai talkino: Aleksan-dra Baikienė, Veronika Iva-nauskienė ir Teofilė Sisie-nė. Prie stalų patarnavo: Dana Eikininė, Vida Su-žiedelienė, Valė Auštrienė, Joana Siaurytė, Lilė Šmitie-nė ir Paulina Siaurienė.

Pradžioje buvo trumpa programa, kurią atliko vyrų sekstetas, vedamas komp. Juliaus Gaidelio. Po to pra-sidėjo vaišės ir šokiai. Buvo geras maistas ir kiek kas norėjo stipresnių gėrimų už tą patį bilietą. Visų susi-rinkusių nuotaika buvo linksma, visi jautėsi drau-giškai lyg vienos šeimos nariai.

Pasitinkant Naujuosius Metus trumpą žodį tarė ren-gėjų vardu inž. V. Eikinas, o kiek vėliau Lietuvių Ben-druomenės Tarybos pirm. inž. Vytautas Izbičkas. Ta-da vyko visų sveikinimai ir vėl vaišės ir šokiai net iki 2 val. po vidurnakčio.

VYČIŲ KALĖDINĖ VAKARONĖ

Lietuvos vyčiai Bostone tradiciniai rengia įdomią kalėdinę vakaronę. Šiais metais ji buvo sausio 3 d. vakare, parapijos salėje. Nepaisant nepaprastai dide-lio šalčio ir siaučiančių ligų,

Naujųjų Metų pietūs vi-rė, burbuliavo ir kvepėjo laime. Visi tikėjo gražia ateitimi.

Lauke smarkiai snigo. Pustė. Diena geso. Pati pir-moji metu diena.

— Po šimts kalakutų, kaip metai greitai ima senti! — Jau gerokai garuoda-mas ir išraudęs tvirtino Dir-vonis, kažkodėl žvelgdamas bešokančios su kažkokiu jaunu vyrišku žmonos pu-sėn. Ji linksma nerūpestin-gai sukosi šokio sukury. Sukosi prieš Dirvonį ir vi-sas pasaulis nuo visų pui-kiausių naujamečių linkėji-mų.

O nuoširdžių linkėjimų juk niekad nėra per daug... Anot, to...

susirango virš 40 vyčių. Taip pat dalyvavo ir buv. šv. Pet-ro parapijos kleb. kun. An-tanas Baltrušūnas. Vyčių kalėdinė vakaronė yra įdo-mi tuo, kad šalia vaišių, vy-čiai praveda dovanų keiti-mosi žaidimą. Kiekvienas vytis ar jų svečias atsineša nemažiau dviejų dolerių vertės kokią nors dovanėlę, supakuotą. Jos visos sūde-damos ant stalo, o kiekvie-nas atnešęs dovaną gauna numerį. Po vaišių iššaukia-mas pirmas numeris. Jis pa-sirenka kokią nori supakuo-tą dovanėlę. Tada ištraukia sekantį numerį, kuris atė-jęs pasirinks dovaną. Pasi-rinkęs ir jos neatplėšęs, jis gali nueiti pas pirmąjį ir pasikeisti, kuri jau yra lai-koma atpakuota ir laikoma ant stalo, kad visi ją maty-tų. Kai kurios geresnės do-vanos eina iš rankų į ran-kas po daug kartų. Tai labai įdomus žaidimas. O kai pa-skutinė dovana ištraukiama ir jam pasikeitus, ar ne, pa-sibaigia ir visas keitimasis.

Taip ir ši kartą vyčiai praleido labai draugiškoj ir šiltoj nuotaikoj keletą gra-žių valandų.

PARENGIMAI

Vasylių koncertas. Smuikininko Izidoriaus ir pianisto Vytenio Vasylių koncertas įvyks kovo 1 d. 3 val. p. p. (ne 7:30 kaip bu-vo paskelbta) First & Sec-ond Church salėje Bostone, Marlboro St. 66.

Motinos dienos minėjimas įvyks gegužės 4 d. Rengia L.M.F. Bostono klubas. Vie-ta ir programa bus paskelb-ta vėliau.

Lietuvos nepriklausomy-bės šventės minėjimas įvyks vasario 15 d., 10:15 val. ryte šv. Mišios šv. Pet-ro lietuvių parapijos baž-nyčioje, o 3 val. p. p. toli-mesnis minėjimas So. Bos-tono Lietuvių Piliečių Drau-gijos salėje.

CASH FOR HOLIDAYS

Buying hand made rugs and tapestries. Any size. Oriental, Indian, etc. Must be hand made.

Call any time 215-438-9960

Wanted 1st Class Skilled NUMURA OPERATOR (FOR NIGHT SHIFT)

Must be familiar with the tolerance requirement of the special machine tool industry. Ideal working conditions in Farmington Hills and the best benefit package in town. Contact the plant superintendent.

PRECISION SPINDLE & UNIT CO.

313-471-0460 (1-7)

OPPORTUNITY FOR STRUCTURAL STEEL DETAILER/CHECKER

Minimum five years experience. Full benefits, including retirement/profit sharing & steady work.

Apply call or send resume to: ALAMO STEEL MACHINE

Box 9098

Austin, Texas 78766

(44-3)

LAIŠKAS IŠ VENEZUELOS

DVI MIELOS VIEŠNIOS

Jūratė Statkutė de Rosales

Veiklioji Venezuelos Mažeikų giminė yra plati, jos išsišakojimai siekia Kanadą ir JAV-bes: viena sesuo yra garsioji menininkė-audėja Anastazija Tamošaitienė, kita sesuo yra Chicagoj žinoma audėja Aldona Veselkienė. Mažai kam yra žinoma, kad abi jos yra gimusios Mažeikaitės. Aišku, abi seserys visada su malonumu susisieks su Venezueloje gyvenančiais broliais ir

aštuoniais brolvaiškiais, kurių dauguma jau turi šeimas, ir be kurių sunkiai įsivaizduotina būtų Venezuelos jaunimo veikla.

Šių metų gale, Nastutė (Tamošaitienė) ir Aldutė (Veselkienė) — taip jas broliai vadina — buvo PLB-nės pasiūstos su kilimų bei audinių paroda į Kolumbiją, kur jos dalyvavo Kolumbijos Lietuvių Kultūros Savaitėje. Pavestas parei-

Chicagietė Aldona Veselkienė ir prie staklių Elena Baronaite suruoštoje parodoje.

“Amber Holidays”

1981 M. EKSORSIJOS
I LIETUVĄ

IŠ BOSTONO/CHICAGOS:

*balandžio 15 — \$ 977.00	*liepos 20 — \$1112.00
gegužės 7 — \$1019.00	*rugpiūčio 3 — \$1112.00
birželio 4 — \$1148.00	rugsėjo 17 — \$1059.00
birželio 18 — \$1148.00	spalio 8 — \$1019.00

*Tiesioginis skridimas iš Chicagės — \$114.00 daugiau.

IŠ NEW YORKO:

kovo 25 — \$ 977.00	rugpiūčio 3 — \$1068.00
gegužės 2 — \$1019.00	(su Varšuva)
gegužės 13 — \$1136.00	rugpiūčio 19 — \$1382.00
(su Ryga)	(su Ryga)
gegužės 21 — \$1108.00	rugsėjo 3 — \$1148.00
liepos 6 — \$1068.00	rugsėjo 24 — \$1059.00
(su Varšuva)	gruodžio 26 — \$ 979.00

Visos grupės aplankys KAUNĄ IR TRAKUS, bus lydimos vadovų. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu.

PRAŠOME REGISTRUOTIS KUO ANKSČIAU —

TRANS-ATLANTIC TRAVEL
SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, Inc., vidaus ir užsienio agentūra, turinti daugiausia patyrimo kelionių organizavime, jau nuo 1960 metų SEKMINGAI ir RUPESTINGAI išsiunčia visa eilę ekskursijų į LIETUVĄ ir į kitas pasaulio šalis.

Istaigai vadovauja:
ALDONA ADOMONIENĖ ir ALBINA RUDZIŪNIENĖ.

Norintiems atsikviesti giminės iš Lietuvos atostogoms, tvarkome dokumentus asmeniškai ir paštu — paruošimas yra tik \$40.00.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT #TA 0324

Paskaitininkė A. Tamošaitienė su vertėja į ispanų kalbą Danute Rosales. Gilumoje matomi Tamošaitienės kilimai.

gas išpildžiusios, abi seserys negalėjo nepasukti iš Kolumbijos stačiai į Venezuelą, pas giminę.

Būdamos nepaprastai darbščios iš prigimties, lygiai negalėjo jos nepamiršti viešėjimo Venezueloje įvairių darbų atlikimui. Pirmasis darbas buvo duoti Valencijos lietuviams audimo kursą. Tai jau antras toks kursas Venezueloje: prieš keletą metų A. Tamošaitienė davė audimo pamokas Caracas, t. y. sostinėje, o dabar važiuo į pramonės centrą Valenciją, kuriame gyvena nemažas būrys lietuvių.

Kursams pasibaigus, abiejų audėjų buvimo dėmesys nukrypo į sostinėje ruošiamus pusryčius su audinių paroda ir audėjų paskaitomis.

Pusryčiai įvyko Intercontinental-Tamanaco viešbutyje, liuksusinėse salėse, labai gražioje aplinkoje. Publike buvo nemažas skaičius latvių ir estų, taigi paskaitoms buvo numatyta vertėja, kurios profesionalumas daug prisidėjo prie bendros elegancijos. Salių sienos buvo išpuoštos iš Kanados atvežtais Tamošaitienės kilimais bei parodiniiais audiniais. Be to, stovėjo namų darbo medinės staklės su audžiamu kaišytiniu raštu.

Caracas apyl. valdybos pirmininkas M. Kvedaras trumpai pristatė publikai prelegentes. A. Tamošaitienė kalbėjo apie kilimus, paskui A. Veselkienė aptarė įvairių Lietuvos sričių tautinius drabužius. Jai bekalbant jaunimas modeliavo atvežtus iš Kanados pavyzdinius rūbus.

Pabaigus modeliavimą, A. Tamošaitienė perskaitė dailininko Tamošaičio esai apie tautinį meną ir tuoj po to, ant salėje įrengto ekrano, buvo publikai parodytas

“nuopelnus”. Mūsų tiek mažai yra, kad prie parengimų dirba kas tik gali ir niekam nerūpi organizacijų vadai ar oficialios etiketės. Tačiau neseniai atspausdintas labai savotiškas Venezuelos Liet. Katalikų Metrašties sukvė Venezueloje įvykdytų darbų “nuopelną” gal pačiam pasyviausiam tuo atžvilgiu asmeniui — mūsų senukui kapelionui. Tas mus padarė pirmą kartą mūsų kolonijos gyvenime nuopelnais “conscious” ir po parengimo, visai rimtai, pradėjome skaičiuoti tuos tokius jau svarbius NUOPELNU!

Sako Caracas apylinkės valdybos pirmininkas: “Jei ne jaunimas, nebūtume turėję nei modeliavimo, nei parodos”. Atsako Venezuelos Liet. Jaunimo Sąjungos pirmininkas: “Jei ne jūs, Apylinkės Valdyba, nebūtų buvę pusryčių ir parodos”. Prideda trečias: “Jei ne P.L.B. nebūtų atvažiavusios Tamošaitienė ir Veselkienė”. Pataiso ketvirtas: “Jei Tamošaitienė ir Veselkienė nebūtų tokios audėjos, kokios jos yra, tai nebūtų buvę nei kelionės, nei pusryčių, nei paskaitų, nei filmo, nei mūsų darbo”. Su šia pastaba visi sutiko, ir nuopelnų dalybos ginčas baigėsi vienbasiu sprendimu: valio mūsų audėjos!

Venezuelos jaunimas modeliuoja iš Kanados atvežtus A. Tamošaitienės austus lietuviškus tautinius rūbus. Iš kairės: Birutė Ignatavičiūtė, Rimas Rosales ir Elena Baronaite.

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai
6845 SOUTH WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL.

Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta

Tel. 737-8600 737-8601

9837 SOUTH KEDZIE AVENUE

EVERGREEN PARK, ILL. 60642

Tel. 422-2000

Philadelphijos lietuviai

MIRĖ VET. DR. ST.
TALLAT-KELPŠA

Sausio 3 d. 6 v. v. stajigiai susirgęs ir nugabentas ligoninėn, operuojamas mirė ALT S-gos Baltimorės skyriaus narys vet. gydytojas Stasys Tallat-Kelpša.

PRANESIMAS
SOCIALINIAIS
REIKALAIS

Sausio 18 d., sekmadienį, į Philadelphiją atvyksta JAV LB Socialinių reikalų Tarybos pirmininkas dr. Antanas Butkus. Sekmadienį, tuoj po lietuviškos sumos, šv. Andriejaus parapijos salėje dr. Butkus padarys pranešimą apie galimybes ir Socialinių reikalų tarybos pastangas gauti federalinės valdžios paramą ir patarnavimus lietuviams, kaip tautinei grupei, ir specialiai pensininkams. Šį dr. Butkaus atvykimą globoja Philadelphijos ir Pietinės New Jersey LB apylinkių valdybos ir maloniai kviečia visuomenę informacinę popietėje dalyvauti.

RUOŠIAMASI VASARIO
16-SIOS MINĖJIMUI

Philadelphijoje jau ruošiamasi iškilmingai paminėti Lietuvos Nepriklausomybės šventę. Minėjimas įvyks sekmadienį, vasario 15 d., Lietuvių Namuose, 2715 E. Alleghenny Avenue, 2 val. p. p. (t. y. viena valanda ankščiau kaip pereinamais metais). Pagrindinę kalbą pasakys Lietuvos Helsinkio grupės narys rašytojas Tomas Venclova. Meninę programą išpildys Vilties choras, Aušrinės tautinių šokių grupė ir solistė Ona Pliuškonienė. Taip pat pakviesta valdžios ir tautinių grupių atstovai.

Visose trijose lietuviškoje parapijose bus atnašaujamos mišios už Lietuvą ir sakomi šventei pritaikyti pamokslai. Iškilmingos mišios, dalyvaujant lietuviškoms organizacijoms su savo vėliavomis, įvyks vasario 15 d., 10:30 val. ryto šv. Andriejaus parapijoje. Minėjamą ruošia Philadelphijos ir Pietinės New Jersey LB apylinkės talkinant vietos lietuviškoms organizacijoms.

UŽGAVENIŲ VAKARONĖ

Vasario 28 d. Philadelphijos LB apylinkės valdyba ir Lietuvių Namų valdyba jungtinėmis pastangomis rengia Užgavėnių vakaronę. Tam tikslui iš Hartfordo atvyksta LB apylinkės dramos mėgėjų ratelis, kuris suvaidins Anatolijaus Kairio komediją trijuose veiksmuose Ku Kū. Lietuviškas teatras ne kasdieninė pramoga, o Philadelphijoje ypač retas svečias.

Džiaugiamės, kad energinga Hartfordo LB valdyba subūrė artistų entuziastų grupę, kurie ryžtasi žiemos metu leisti ir į tolimesnę kelionę. Veikalą režisuoja Vytautas Zdanys.

RADIJO VALANDĖLĖ

Savaitinė Philadelphijos lietuviška radijo programa "Bendruomenės Balsas" yra transliuojama kiekvieną šeštadienį, nuo 2:15 val. p. p. iki 3:15 val. p. p. iš radijo stoties WTEL (AM radijo banga 860). Programai vadovauja Henrikas Savickas. Kas antrą šeštadienį 15 minučių laiko yra skiriama anglų kalba pranešimams. Angliškąją dalį veda Juozas Janulaitis su Philadelphijos Lietuvos Vyčių kuopos talka.

PHILADELPHIJOS LB
APYLINKĖS VALDYBA

Rudenį išrinkta Philadelphijos LB valdyba pasiskirstė pareigomis sekančiai: Teresė Gečienė — pirmininkė; Marytė Sušinskienė — išdininkė; Juozas Lukas — sekretorius ir reikalų vedėjas; Genovaitė Maciūnienė — vicepirm. kultūros reikalams ir parengimų kalendoriaus vedėja; Jūratė Krokytė-Stirbienė — vicepirm. jaunimo reikalams; Rima Mironienė — vicepirm. visuomeniniams, politiniams reikalams ir Rimas Jakas — narys specialioms uždaviniams. Į valdybą taip pat įeina H. Savickas — "Bendruomenės Balso" vyriausias redaktorius ir Gediminas Dragūnas — "Bendruomenės Balso" radijo valandos finansų tvarkytojas.

(g)

JAUKIOS SKAUTŲ
KŪCIOS

Gruodžio 21, žvartiam vėjeliui šiurenant, temperatūrai artėjant prie 10 F., į šv. Andriejaus parapijos salę pradėjo rinktis suaugę, gyvenimo naštos gerokai palinkti, jaunatve trykstantieji ir nuolatos judrūs mažučiai. Čia visų laukė didžiulė, meniškai vilkiukų ir paukštyčių įvairiomis šiaudinukų figūromis papuošta eglutė, simbolinė Betliejaus žvaigždė, ilgi, skoningai padengti, žvakėmis bei gėlėmis papuošti, kūčių valgiais apkrauti, stalai ir nuostabi švento vakaro nuotaika.

Visiems susėdus, užgeso šviesos ir salę užgožė visiškai tyla bei rimtis. Scenoje skautai apibudino Jėzaus gimimo reikšmę. Kiti skautai pasirodė salėje ir uždegė ant stalų esančias žvakes, simbolizuojančias Kūdikelio Jėzaus atneštą šviesą į mūsų planetą. Berniukas perskaitė evangeliją, kurioje minima Marijos ir Juozapo kelionė į Betliejų. Kun.

K. Sakalauskas sukalbėjo maldą ir pašventino staluose esančias Dievo dovanas. Po to salė sujudo ir prasiūdėjo dalinimasis plotkelėmis, kurios pagal tradiciją yra krikščioniškos artimo meilės simbolis. Kartu buvo reiškiama nuoširdūs šventiniai linkėjimai.

Nemažas skautų būrys scenoje proza ir eilėmis susirinkusiems pažėrė apščiai gražių minčių apie gimusį Kūdikelį, piemenėlius, žvaigždutes, snieguoles, apšarmuotus miškus, žmonių džiaugsmą ir Lietuvoje likusiųjų kančias. Skaitymai buvo pajvairinti kalėdinėmis giesmėmis, kurias lydėjo piano garsai.

Skautams pakvietus, į giedojimą įsijungė visa salė. Išgirdome per 10 mūsų širdžiai malonių giesmių. nuaidėjus pasakutiniams garsams, Danutė Surdėnienė, vyresnioji skautė, vakarienes dalyviams pristatė Rimą Česonį, nesenai grįžusi iš Madrido konferencijos, kurioje labai plačiai nuskambėjo Lietuvos ir lietuvių vardas. Ji taip pat paminėjo, kad mūsų tarpe yra svečias V. Nonertas, didelis skautų veikėjas.

Surdėnienė pastebėjo, kad visą meninę programą paruošė Danutė ir Rima Pliuškonytės. Stalų papuošimu rūpinosi Gema Kreivėnaitė. Į Kūčių paruošimą bei tvarkymą buvo įsijungęs gana didelis būrys ponių ir jaunesniųjų skaučių. Visų darbų koordinavimu rūpinosi Marija Sušinskienė, aktyvi kelių organizacijų narė. Giesmes pianu palydėjo Birutė Šnipaitė. Kalbėtoja reiškė viltį, kad ateinančiais metais gal vėl visi susitiksime prie kūčių stalo. Vakariene buvo baigta tradicine skautų giesme "Ateina naktis".

Jau trylikti metai iš eilės, kai Philadelphijos vyresniosios skautės su gražia programa suruošia kūčias, kurių metu nejučiomis mintimis persikeliame į buvusius, brangius šeimos židinius ir vėl pajuntame tą nuostabią, žodžiais sunkiai nusakomą, nuotaiką, kokią išgyvendavome tėvynėje. Galbūt tai yra viena iš priežasčių, kad skautų kūčios čios yra labai mėgiamos. Be didelio raginimo bei kvietimo į jas susirenka tiek žmonių, jog šv. Andriejaus salė vos besutalpina.

TRADICINIS NAUJŲ
METŲ SUTIKIMAS

Naujų Metų išvakarėse visi, nenorintieji likti šeimos židiniuose, rinkosi į Lietuvių namus. Vos įžengus į pirmojo aukšto salę, gavosi malonus išpuodis: puikiai paruošti stalai, gražiai papuošta kalėdinė eglutė, švelnūs muzikos garsai, scenoje didžiulė skaitlinė — 1981.

Besivaišinant baro teikia-

Veterinarijos gydytojui

DR. STASIUI TALLAT-KELPŠAI

mirus, jo žmonai MARIJAI ir seseriai ONAI

JURSKIENEI bei kitiems giminėms reiškiamo

gilią užuojautą

Roma ir Danielius
Degėšiai

Mielam bičiuliui ir kolegai

A. A.

VET. DR. STASIUI TALLAT-KELPŠAI

mirus, giliai liūdinčią jo žmoną MARIJĄ ir kitus

artimuosius nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

Stasys Jankauskas

Mylimam broliui rašytojui

MARIUI KATILIŠKIUI

mirus, seserį GENOVAITĘ MICKEVIČIENĘ

ir svainį dr. BRONIŲ MIKONĮ nuoširdžiai

užjaučia

O. ir A. Šležai
J. ir T. Janukėnai

momis gėrybėmis, susirinkusiųjų nuotaika vis kilo. Po geros valandos Lietuvių namų valdybos pirm. Vincas Šalčiūnas, be galo daug sielos idėjęs į šio lietuviško kampelio restauravimą bei jo išlaikymą, pasveikino susirinkusius, palinkėjo šeimyniškoje nuotaikoje sutikti Naujus Metus. Toliau vakarui vadovauti pakvietė Rimantą Stirbį, mėnraščio "Bridges" redaktorių.

Patarnaujant jaunoms mergaitėms, susirinkusieji vaišinosi gausiai ir skaniai paruoštais valgiais. Vakarienei pasibaigus, svečius labai maloniai nuteikė solistė Violeta Bendžiūtė. Puikios nuotaikos pagauti, tartines pradėjo traukti ir prie stalų sėdėjusieji. Gera muzikai skambant, netruko ir įvairaus amžiaus šokėjų. Vakaro dalyvius stebino didelis skaičius jaunimo. Šią progą norėjusi pastebėti, kad paskutiniojo Philadelphijos socialinio klubo, dabar vadinamo Liet. namais, išlaikymu nuoširdžiai rūpi-

nasi nemažai žmonių, brenusių šiame krašte. Jų tarpe yra ir Lietuvos vyčių.

Priartėjus Naujiems Metams, sol. Bendžiūtė sugiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus. Paskutinis didingai nuskambėjo, įsijungus visiems dalyviams. Išmušus dvylikai, salėje išivyravo N. Metams būdingas triukšmas, kuriame maišėsi sveikinimai ir visokeriopi linkėjimai. Pakili nuotaika vyravo ir sekančiose valandose.

Laikrodžio rodyklei pasvyrus prie trečios, Šalčiūnas padėjo už atsilankymą ir pastebėjo, kad prie nuotaikingo N. Metų sutikimo prisidėjo daug asmenų. Išskirtiną padėką jis pareiškė Kostui Puznikui už skanių valgių paruošimą. Nutilus paskutiniams muzikos akordams, svečiai, nors fiziniai kiek pavargę, bet dvasiniai atsigaivinę, nenoromis pradėjo apleisti salę. Širdyse jie jautė dėkingumą rengėjams už suteiktas malonias valandas. (vb)

■ Chicagos lietuviai

Antanas Juodvalkis

CHICAGOS LIETUVIŲ OPERA RUOŠIASI JUBILIEJINIAM PASTATYMOUI

Chicagos lietuvių operos valdyba, vadovaujama ilgamečio pirm. Vytauto Radžiaus, 1980 m. gruodžio 19 d. į eilinę repeticiją pakvietė mecenatus ir spaudos bendradarbius susipažinti su statoma nauja opera LIETUVIAI — I LITUANI.

Chicagos lietuvių operos vadovybė, atžymėdama jubiliejinį — 25-tą sezoną, pastatymui pasirinko italų sukurta operą "LIETUVIAI". Libreto autorius Antonio Ghislanzoni, kompozitorius Amilcare Ponchielli (1834—1886). "Lietuviai" yra prologo ir 3 veiksmų opera, pirmą kartą pastatyta 1874 m. La Scalos teatre.

Valstybės teatras Kaune, šią operą ruošėsi statyti 1940 m. sezone, bet rusų komunistų okupacija sutrukdė. Libreto išvertė poetas Stasys Santvaras. Nors libretas sukurtas pagal Adomo Mickevičiaus Konradą Valenrodą, bet dėl autoriaus nesiorientavimo Lietuvos istorijoje, yra supainiotas ir taisytinas.

Kadangi ši opera niekada lietuvių nebuvo statyta, tad pravartu, nors keliais bruožais susipažinti su jos turiniu.

Prologe veiksmas vyksta pilies sutvirtinimų įkalnėje. Matosi sugriauti mūrai, platus krašto laukai. Laiptai veda į pilį. Kieme senas vaidila ALBANAS su moterimis, seniais ir vaikais aptrauda pralaimėtą mūšį. Lietuvos kunigaikščio Arnaldo sesuo Aldona ir visa minia kalba vakarinę maldą. Po pralaimėto mūšio atsiranda kunigaikštis Arnoldas ir Valteris, būsimas Konradas Valenrodas, Aldonos vyras.

Prologas baigiasi jaudinančiu Valterio atsiskyrimu su žmona Aldona.

Pirmas veiksmas vyksta po 10 metų Marienburgio pilies judrioje Katedros aikštėje. Vytautas yra supratęs išdavimo prasmę, bet ir toliau tęsia savo uždavinį, norėdamas sutrukdyti Konrado Valenrodo (Valterio) išrinkimą kryžiuočių ordino Didžiojo Magistru. Įvyksta iškilmingas pristatymas, dalyvaujant arkivyskupui, abatams, vienuoliams, kryžiuočių riteriams, ginklams, lietuviams belaisviams. Atvyksta Aldona ir susitinka su broliu Arnoldu.

Antras veiksmas vyksta Marienburgio pilies didžiojoje salėje, kur prie stalo sėdi vokiečių kunigaikščiai, didikai, riteriai, Konradas ir Vytautas. Trubadūrai, minesingeriai, maurės ir saracenės vergės bei juokdariai linksmina susirinkusius. Viešpatauja džiaugsmas. Pasislėpę po dainių rūbais, dalyvauja Arnoldas su Aldona ir dainuoja patriotinę giesmę. Konradas atpažįsta juos ir įsako suimti.

Trečias veiksmas vyksta vienuolyno griuvėsiuose. Girdisi moterų ir karių dejonės ir maldavimai. Aldona susitinka Valterį-Konradą, kurį laikė mirusiu, bet laimė jiems nebuvo skirta. Varpo dūžiai praneša, kad Konradas (Valteris) yra išduotas. Jis skubina į pilį, kur turi atvykti Arnaldo vadovaujami lietuvių kariai, bet šamokslininkai pirmieji pasiekia pilį. Konradas išgeria taure nuodų, kad gyvas nepatektų į Vytauto vadovaujamų šamokslininkų rankas. Atvykę lietuviai išgelbsti Konradą, bet nuodai pradeda veikti ir jis miršta Aldonos rankose.

Tai toks labai rūpus šios operos turinys. Autorius,

matomai, nepakankamai buvo susipažinęs su Lietuvos istorija ir nelemtai Vytautą atvaizdavo išdaviku, tarnaujančiu vokiečių ordinui.

Operoje "Lietuviai" plačiai reiškiasi choras, solistai ir baletas. Žinome, kad Chicagos lietuvių operos pastatymuose, choras yra jos pagrindas ir stiprybė.

Meniniai vadovai: dirigentas — Alvydas Vasaitis, asistentas — Arūnas Kaminskis, chormeisteriai — Alfonsas Gečas ir Emilija Sakadolskienė, režisierius — David Hicks, New York. Pastatymas — Kazys Oželis, scenos reik. vadovas — Jonas Paronis, choreografija — Violeta Karosaitė, solo šokėjai — Viktoras Barauskas ir Greg Begley, orkestro direktorė — Marilyn Lauriente, kostiumai iš New Yorko, dekoracijos iš Milano, Italijos.

Solistai: Dana Stankaitytė, Nerija Linkevičiūtė, Margarita Momkienė, Rimas Strimaitis (Torontas), Paul Gudas, Algirdas Brazis, Algis Grigas, Jonas Vaznelis ir Bernardas Prapuolenis.

Lietuvių operos valdyba sudaro: pirm. Vytautas Radžius, vicepirm. — Vaclovas Momkus, Irena Navickaitė ir Jurgis Vidžiūnas, sekretorė Valerija Žadeikienė, išdininkas Algirdas Putrius ir vald. narė Evelina Oželienė.

Pirm. V. Radžius, supažindamas su šia opera, prašė didesnės paramos visos lietuvių visuomenės, dalyvaujant spektakliuose ir tampant mecenatais, nes išlaidos yra didesnės, kaip eilinių pastatymų. Nuo mūsų pačių gali priklausyti tolimesnis operos likimas, jei neužpildysime Marijos auditorijos visuose 4 pastatymuose ir netapsime mecenatais.

Valdyba ir choristai lanko repeticijas ištisą pusmetį be jokio atlyginimo, o mums reikia dalyvauti tik viename spektaklyje ir pasidžiaugti viso operos kolektyvo pasiekimais.

Operos spektakliai įvyks š. m. kovo 14, 15, 22 ir 28 d. d. Marijos aukšt. mokyklos auditorijoje. Bilietai gaunami Vaznelių prekyboje, 2501 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629, tel. 312-471-1424. Įsigykime bilietus iš anksto.

BENDROS KŪČIOS

Lietuvių Tautinių Namų vadovybė, kiekvienais metais suruošia nariams ir jų šeimoms bei plačiajai visuomenei, bendras kūčias. Toks prieškalėdinis pobūvis — Kūčios įvyko 1980 m. gruodžio 21 d. savoje pastogėje, 6422 So. Kedzie Ave., Chicagoje. Atsilankė gera šimtinė žmonių.

Kūčių vakariene pradėjo valdybos pirmininkas Jonas

Jurkūnas, primindamas lietuvių turėtą tradiciją, šeimos ratelyje vakarą praleisti kartu ir susikaupti artėjančiai didžiajai džiaugsmo šventei — Kalėdoms.

Dainininkė Jūratė Tautvilaitė giedojo kalėdines giesmes, įtraukdama ir visus dalyvius. Svečias rezistentas Vladas Šakalys pasakojo apie ok. Lietuvoje švenčiamas Kalėdų šventes. Viešų susibėgimų nebūna, bet tradicijos palaikomos šeimose. Komunistinė administracija bei okupantas nemėgsta bažnytinio švenčių ir stengiasi apsunkinti jų šventimą. Neatvykusius tą dieną į darbą, tardo, baudžia ar perkelia į prastesnius darbus.

Visiems sukalbėjus maldą, pasivaišinta Paulių pagamintais Kūčių valgiais.

Užuominos

Chicagoje yra gausu organizacijų, kurios visą gruodžio mėnesį savo nariams ruošia "Kūčių" vakarinę. Kūčias paėmiau į kabutes, nes Kūčios, kaip ir pačios Kalėdų šventės, būna nustatytu laiku — gruodžio 24 d., tai vakariene Kalėdų išvakarėse.

Gražu, reikalinga ir naujinga organizacijų nariams susirinkti ir pabendrauti ne vien susirinkimų metu, bet ir socialiniuose pobūviuose, tik reiktų tuos pobūvius vadinti tikraisiais vardais, bet ne kūčiomis. Labai gražiai skambėtų ir būtų prasminga tokias vakarienes pavadinti prieškalėdiniais pobūviais (kai kas jau taip ir daro). Būtų ir tikslas atsiektas ir nepažeista nusi-stovėjusi tradicija.

Chicagoje neteko girdėti, kad gruodžio 24 d. (Kalėdų išvakarėse) būtų ruošiamos Kūčios, į kurias galėtų atsilankyti viengungiai, vienišos šeimos ir visi kiti, norintieji bendrijoje praleisti tą vakarą. Ta prasme, gražią tradiciją turi Toronto Lietuvių Namai, kurie Kūčias ruošia gruodžio 24 d. vakare ir sutraukia pilną salę (daugiau 400) žmonių. Ar nevertėtų ir Chicagoje pabandyti?

PLB POKYLIS

Komitetas, vadovaujamas dr. Petro Kisieliaus, š. m. sausio 17 d. 7 val. vak. Jau-nimo Centro didžiojoje salėje, ruošia vakariene, paremti PLB valdybos kultū-

rinę veiklą ir ryšius su tolimesniais kraštais.

Programą išpildys mėgiami solistai Nerija Linkevičiūtė ir Bernardas Prapuolenis. Gros Bichnevičiaus orkestras.

Visi kviečiami dalyvauti ir vietas iš anksto rezervuoti pas komiteto narius ar Vaznelių prekyboje, 2501 W. 71st St., telef. 471-1424.

MINEJIMAS

Korp! Neo-Lithuania, Chicagoje, Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 63-jų metų sukaktį mini š. m. vasario 8 d. 2 val. p. p. Lietuvių Tautiniuose Namuose.

Iškilmingos sueigos metu bus pagerbti kovotojai už Lietuvos laisvę. Fil. Eglė Juodvalkytė, iš Muencheno, skaitys pritaikytą paskaitą ir pademonstruos radijo laidą, siunčiamą į ok. Lietuvą.

Meninėje programoje dainininkė Jūratė Tautvilaitė, neolituanių orkestras ir G. Modestavičienės paruoštas montažas iš rašytojo Romualdo Spalio septynių tomų Vienos kartos istorijos ciklo — nuo Gatvės berniukų nuotykių iki Auksinio saulėlydžio gundymų.

Korporantai su šeimomis ir visa lietuviškoji visuomenė kviečiama dalyvauti.

Po programos bendros vaišės ir pabendravimas.

• PLB valdybos pirm. V. Kamantas dalyvavo Australijos Lietuvių Dienose, kurios įvyko 1980. XII. 26-31 dienomis Adelaidėje. Grįžo š. m. sausio 2 d.

PLB valdybos vicepirm. Zigmas Žiupsnys vadovavo sportininkų išvykai į Australiją. Krepšininkai ir tinklininkai turėjo visą eilę rungtynių. Grįžo š. m. sausio 11 d.

• Juozas Vaineikis, gyv. Chicagoje, kuris Dirvą skaito jau daug metų ir prenumuoja savo giminėms į Angliją, švėsdamas septyniadesimtąjį gimtadienį ir dėl sveikatos negalėdamas "baliavoti" ta proga atsiuntė Dirvai paremti 70 dol. auką.

Dėkojame už auką ir linkime suaktyvininkui ilgiausių metų!

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

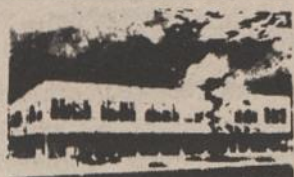
UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 1/4 % — 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2 % — 4 metų su \$1,000, minimum.
6 3/4 % — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2 % — 1 metu su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaitos įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

**Saint
Anthony
Savings**

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

TOOL AND DIE MAKERS MOLD MAKERS MACHINISTS

The Briggs and Stratton Corporation/Automotive Lock Division, located in Perry, Georgia, is now accepting applications for the above positions.

Individual must be a self-starter working with limited supervision. Position requires 4 years apprenticeship, or minimum of 10 years working experience in repair of close tolerance stamping dies, progressive, compound, form, draw dye and zinc injection molds.

Briggs and Stratton offers an excellent wage and benefits package. Send resume to:

BRIGGS AND STRATTON CORPORATION

P. O. Box 702

Perry, Georgia 31069

Attn: Al Rice

Equal Opportunity Employer M/F

(3-5)

M. Rudienė, BALFo direktorė sveikina Reorganizacinės Liet. Bendruomenės suvažiavimą, įvykusį 1980. XII. 13 d., Tautiniuose namuose, Chicagoje. Ji prašo nepamiršti savo kenčiančių brolių ir sesių okupuotoje Lietuvoje. Kviečia aukoti darbą ir jėgas Nepriklausomos Lietuvos atstatymui. Sėdi: Ig. Petrauskas — suvažiavimo pirmininkas, A. Kučys — "Varpo" redaktorius, E. Mikužiūtė — ALTo ir SLA atstovė, A. Juškevičius — R. L. B. tarybos prezidento pirm., suvažiavimo sekretorės: L. Dubauskienė ir D. Liepienė.

RLB SUVAŽIAVIMAS CHICAGOJE

Gruodžio 13 d. Chicagoje, Tautiniuose namuose įvyko R. L. B. tarybos ir apylinkių narių suvažiavimas, kurį atidarė A. Juškevičius.

Lietuvos ir Amerikos himnus sugiedojo sol. Irena Petrauskienė. Į garbės prezidentumą pakvietė: Balfo centro vald. pirm. M. Rudienė, kan. V. Zakarauską, dr. Z. Danilevičių, E. Mikužiūtę, A. Kučą, dr. V. Pliopljį, dr. V. Balčiūną ir dr. V. Dargį. Posėdžiams pravesti pakvietė K. Rutkauską ir

Igną Petrauską. Skeretoria-tan L. Dybauskienę ir D. Liepienę.

Suvažiavimą žodžiu sveikino M. Rudienė, Balfo vardu, E. Mikužiūtė Alto ir SLA vardu, A. Kučys Varpininkų filisterių vardu, K. Povilaitis, Liet. Darbo federacijos vardu, Jonas Balčiūnas Laisvosios Lietuvos vardu, P. Šernas ALT Rockfordo skyriaus vardu ir kiti. Raštu sveikino Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė, Alto Cicero skyriaus dr. P. Atkočiūnas, inž. K. Počius, A. Viliušis Lietuvos Krikščionių Demokratų Są-

jungos. Sveikinimus perskaitė tarybos sekretorė A. Repšienė.

Dr. V. Plioplys skaitė paskaitą "Amerikos lietuvių bendra padėtis". Prelegentas nusiskundė dėl laisvinimo darbų dublikavimo.

Apie reorganizuotos bendruomenės veiklą pranešimus padarė, tarybos pirm. A. Juškevičius, Centro vald. pirm. dr. V. Dargis, gener. sekretorius Ignas Serapinas ir "Vagų" redaktorė Z. Juškevičienė. Apylinkių pirm. pranešė apie apylinkių veiklą ir Centrai skiriamas sumas.

Rinkimų nebuvo, nes centro organai pernai išrinkti dviems metams. Suvažiavimas iškėlė valdybai kelią klausimų ir pasiūlymų, ir priėmė inž. A. Adomaičio perskaitytas rezoliucijas.

Suvažiavime dalyvavo 66 atstovai ir 10 svečių.

Ignas Petrauskas

Detroito lietuviai

Antanas Grinius

KALĖDINĖ SKAUTIJOS SUEIGA

Gruodžio 14 d. 5 v. v. Gabijos ir Baltijos tuntai ir jų šeimos susirinko kalėdinei sueigai ir Kūčių vakarienei.

Tą dieną Gabijos tunto vyr. skautės papuošė Kultūriniam centre eglutę lietuviškais "šiaudinukais". Buvo smagu jos šiltoje šviesoje rikiuotis tuntų sueigai. Gabijos tunto sesė R. Ratnikaitė davė skautės įžodį, o N. Baužaitė, V. Valantiejūtė ir J. Kizlauskaitė įžengė į patyrusių skautių eiles. Baltijos tunto adjutantu paskirtas R. Bulota.

Po sueigos visi sėdo prie šiaudais ir šventiškai papuoštų stalų. Kūčių vakarienę pravedė D. Jankienė. Visų "šlipsis" atstovai, kaip trys karaliai, atnešė dovanas — degančias žvakutes — po eglutę prakartėlėje gulinčiam Kūdikiui. Klebonas kun. Kriščiūnevičius sukalbėjo pritaikytą maldą. Tuntininkai Rita Kasputienė ir Jurgis Jurgutis padalino plotkeles, o pirmai žvaigždei nušvitus visi stiprinosi tradiciniais kūčių valgiais, giedojo kalėdines giesmes ir nuotaikingai būrė savo ateitį.

ATVYKSTA SVEČIAI Į LINKSMAVAKARĮ

Į Detroito skautų trisdešimtmetį sausio 17-18 dienomis atvyksta būrys skautų iš Clevelando. Jie daly-

vaus linksmavakaryje jaunųjų talentų pasirodyme su Clevelando skautų orkestru ir kanklių muzika. Iš Chicago atvyksta skautų dainuojantis vienetas ir laukiama miško brolių.

VASAROS STOVYKLA

Šią vasarą Detroito skautai dalyvaus Vidurio rajono stovykloje kartu su Clevelando, Chicago ir Omahos skautais, Rako stovyklavietėje liepos 11-15 dienomis. Visi skautai planuokite šį laiką praleisti stovykloje.

DAIL. GAILIAUS PARODA

Prano Gailiaus, gyvenančio Paryžiuje, dailės kūrinių parodą Detroito suruošė ir globojo Gabijos tunto skautės. Lapkričio 15 d. detroitiskiai meno mėgėjai susirinko į parodos atidarymą, kur menininką ir jo kūrybą pristatė D. Jurgutienė, o pats dailininkas pasidalino mintimis su susirinkusiais. Sekmadienį, vyr. skautės vaišino "arbatele", o dailininkas įdomiai papasakojo apie "Moderniąją biblijoofiliją". Parodą, kurioje buvo išstatyta virš 50 darbų, aplankė daug detroitiskų.

ATVYKSTA

DR. KUN. J. PRUNSKIS

Dr. kun. J. Prunskis DLOC valdybos kviečiamas atvyksta Detroito ir sausio 25 d. 12:15 val. Kultūros Centre padarys pranešimą iš Madrido konferencijos ir kitais politiniais klausimais. Taip pat atsakins į klausimus. Visi kviečiami dalyvauti.

BALFO RINKLIAVA

Balfo 76-to skyriaus 1980 m. pinigine rinkliava, priskaičius paskiausią gautą Dariaus ir Girėno Klubo 20 dol. auką, davė 5,604 dol. pajamų. Dalyvavo 480 aukotojų. Narių mokesčio išrinkta 475 dol. Visos aukos ir mokesčiai pasiūti Balfo centrui.

• Balfo 76 skyrius Detroito, per išd. V. Staškų atsiuntė Dirvai paremti auką -5 dol. Ačiū.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

WANTED EXPERIENCED FOREMAN EXPERIENCED CORRUGATOR FOREMAN and EXPERIENCED FINISHING FOREMAN

To work in Southwest area. Excellent climate opportunity for advancement. Salary commensurate with experience & ability. Send resume: To Personnel Department. SOUTHWEST FOREST INDUSTRIES 6968 Industrial El Paso, Texas 79915 or call 915-779-3900 An Equal Opportunity Employer (47-2)

Puikiausius kailius
Chicagoje rasite pas vienintelį
lietuvi kailininką

Normana Buršteiną

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601
Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

A.L.T. S-gos Detroito skyriaus nariui

A. A.

PRANUI TURŪTAI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia likusioms
liūdėsy dukrai EGLEI ir uošvei LIUDAI
RAUBIENEI

A.L.T. S-gos Detroito
skyriaus valdyba

TURNER REALTY

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

RITA MATAS

ISTAIGOS
ADMINISTRATORĖ

PILNATEISE NEKILNOJAMOJO TURTO
ĮVERTINTOJA.

Esame registruoti pilnateisiais nariais trijose skirtingose Multiple Listing įstaigose:

CAMLS — Cuyahoga County (Cleveland & Suburbs)
LCMLS — Lake County
RMLS — United States.

Todėl galima triskart plačiau skelbti Jūsų parduodamą nekilnojamąjį turtą. Tuo reikalu kreipkitės į bet kurį mūsų bendradarbių arba į jus reikiama namų įvertintojo mokesčių ar kitokiems reikalams, kreipkitės į Ritą Matienę, pilnateisę namų įvertintoją.

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

Bendradarbiai:
DALIA ŠIRVAITIS
ANTANAS KALVAITIS
ALGIS MATAS
TONI LINDEN
DALIA KASULAITIS
PETRAS MATAS
RAY SABALIAUSKAS
PATRICIA A. SAJOVEC
VYTAS MATAS —
teisinis patarėjas

Paskutinis atsisveikinimas su A.A. VACLOVU VINCLOVU

Juozas Stempužis

Sausio 7 Clevelande mirė Dirvos rėmėjas, Korp! Neo-Lithuania narys a. a. Vacys Vinclovas. Jo mirtis buvo netikėta; juo labiau, kad dar Kalėdų ir Naujųjų Metų šventės linksmiai šventė savo bičiulių tarpe. Jakubauskų koplyčioje atsisveikinti a. a. Vacį susirinko du šimtai lietuvių. Buvo šaltas vakaras, plaukė liūdnos mintys. Dievo valia Vaciiui buvo duotas šešiasdešimtys metų laikas veikti, kurti, tobulėti, visokeriopai reikštis Aukščiausiojo pasaulyje. Mūsų bičiulis, mūsų brolis a. a. Vacys dabar ramiai gali skanduoti poeto Dantės posmą: "... Jau mano dvasios eldija sparnuota pakėlė žygiui ramesniam bures, palikus vargo jūrą ūkanotą." Dieviškosios Komedijos poetas Dantė Skaistyklos knygoje kalba apie Kentauro žvaigždyno keturias žvaigždes, kurios simbolizuoja pagrindines dorybes

— išmintį, teisingumą, nuosaikumą ir tvirtybę. A. a. Vacio gyvenime šios dorybės buvo jo kelrodžiu, jos natūraliai puošė jo asmenybę. Keli pavyzdžiai ryškiai pavaizduos tuos bruožus.

Tie, kurie Vacį pažinojo Vilties draugijoje ir Dirvos laikraščio rėmėjų bei talkininkų būryje, prisimena, kaip jis rūpinosi Dirvos išlaikymu ir jos ekonominiu stiprėjimu, prisimena Vacio siūlymu realumą ir nuosaikumą. Kurie su juo asmeniškai bičiulystėje ieškojo patarimo, vertino jo išmintį ir teisingumą.

Man ir daugeliui kitų lietuvių namų bendrovės direktorių nuo 1972 iki 1974 metų teko kasdien susitikti su Vaciu, neišskiriant nei sekmadienių, svarstant Clevelando lietuvių naujų namų statybos reikalus. Tuose susitikimuose teko jį artimai ir intymiai pažinti. Jis

ne tik paruošė pagrindinį namų statybos planą, bet savo išmintimi, profesiniu išmanymu ir tvirtybe padėjo statybą atvesti iki galo, iki bendrovės namų idėjos galutinio realizavimo. Kaip tik iš tų metų Vacys paliko mums neužmirštamą šviesios ir teisingos asmenybės įvaizdą. Jis buvo populiarus, žmonių mėgiamas, jo patarimų ir talkos siekė ne tik draugai, Vilties draugija ir Dirva, Lietuvių namų bendrovė, bet pastaruoju metu jau buvo įjungtas ir į JAV LB Socialinių reikalų tarybos darbų planavimą.

Vacys turėjo nuoširdžią, šiltą, nekomplikuotą asmenybę su būdingu rytų aukštaičiui jautrumu. Šiame aukštaičiui tautiškaime jautrumo slypėjo jo meilė žmonai Irenai, gražus rūpestis josios sveikata ir laime. Rodosi, juodviem nieko nestigo — nei išminties, nei laimės, nei turto. Panaudojus poetės Lidijos Šimkutės frazę, tik "pro plyšį įlindęs skersvėjis sumindė pasėtą laimę..."

Sausio 7 rytą Vacys atvažiavo į PMC Industries bendrovės įstaigą ir normaliai dirbo prie savo projekto. Jau artėjo dienos pabaiga, kai Vacys prie savo stalo staiga sukniubo. Deguonis, įvairūs pirmosios pagalbos aparatai jo gyvybės neišgelbėjo. Atvežtas į Richmond Heights ligoninę, Vacys mirė 5 val. 19 min. vakaro.

Jo gyvenimo pradžia buvo 1920 liepos 6. Jis gimė Grauziečių kaime, Ukmergės apskrityje, ūkininkų šeimoje, kurioje iš viso buvo bene dešimt vaikų. Pirmojo Pasaulinio karo nutrieštame ūkyje gyvenimas buvo vargingas. Ligos ir nelaimės jau vaikystėje pasiėmė žemelėn kelis šeimos narius. Lietuvai nepriklausomybę atgavus, šeimoje liko tik tėvai, sesuo Ona ir broliai Jonas, Mykolas ir Vacys. 1944 metais Vacys ir vyresnis brolis karininkas Mykolas pasitraukė į Vokietiją. Antrajam Pasauliniam karui pasibaigus, 1947 bolševikai išvežė į Sibirą likusius gyvus šeimos narius — tėvą, motiną, brolių Joną ir seserį Oną... Jie visi buvo nuteisti 25-riems metams į Sibiro darbo stovyklas. Tėvas mirė Sibire. Po dešimties metų kančių motinai, broliui ir seseriai buvo leista iš Sibiro sugrįžti į Lietuvą. Gi brolis Mykolas su žmona apsigyveno Clevelande. Tai toks Vacio šeimos likimas.

Iš Grauziečių kaimo į Ukmergę yra tik 6 kilometrai.

A. A. Vaclovas Vinclovas. (Nuotrauka daryta 1948 m.)

Vacys kasdien iš Grauziečių eidavo į Ukmergę. Baigęs Ukmergės gimnazijos šešias klases, panorio būti inžinierium, ir įstojo į Kauno aukštesniąją technikos mokyklą. Brolio Mykolo padedamas, baigė technikos mokyklą ir toliau tęsė studijas Vytauto Didžiojo universitete. 1944 atvyko į Vokietiją. Gyveno įvairiose stovyklose, Freiburge studijavo matematiką, dirbo IRO organizacijos štabe prancūzų zonoje ir pagaliau 1948 per Kalėdas Bieberache vedė kybartietę Ireną Kilikevičiūtę. 1951 Vacys su Irena atvyko į Clevelandą, kur prieš porą metų jau buvo įsikūrę žmonos tėvai ponai Kilikevičiai.

Nors Vacys buvo studijavęs civilinę inžineriją ir Lietuvoje vykdė kelių statybą, bet Clevelande, gavęs darbą Pipe Machinery Co., pasuko į mechaninę inžineriją. Pipe Machinery Co. nauji savininkai, išplėtę bendrovės operacijas, pasiūlydino nauju vardu PMC Industries, kuriose Vacys tapo bendrovės projektų vyresniuoju inžinierium. Jis bendrovės buvo ypatingai aukštai vertinamas už konstrukciją mašinos, kurį anglies ir elektrolizės elementų kombinacijoje dideliu tikslumu ir greičiu galėjo daryti graižtvas ant alyvos ir dujų gręžimo vamzdžių bei movų. PMC Industries tas mašinas parduoda daugelio kraštų alyvos bendrovėms ir už kiekvieną gauna milijoną dolerių. Tų mašinų pareikalavimas taip padidėjo, kad bendrovės prezidentas kalbino Vacį laikinai keltis į Texas valstiją ir padėti bendrovei pastatyti dar vieną mašinų gamybos skyrių. "O po to, abu eisim į pensiją", sakydavo prezidentas. PMC Industries bendrovėje Vacys išdirbo

29-rius metus, ir kelionės į Texas jis jau nesulaukė. Sausio 7 dienos popietę prie darbo stalo Vacio širdis sustojo plakusi. Jo "dvasios eldija sparnuota pakėlė žygiui ramesniam bures..."

Atsisveikinimo vakare Jakubauskų koplyčioje paskutinę pagarbą a. a. Vaciiui suteikė Korp! Neo-Lithuania ir žalgirio šaulių kuopos sargybos. Atsisveikinimo žodžius tarė LB Clevelando apylinkės pirm. Jurgis Malskis, Vilties draugijos pirm. dr. Danielius Degėsys, PMC Industries vyr. projektų inžinierius Sam Sillaman, JAV LB socialinių reikalų tarybos pirm. dr. Antanas Butkus, ŠA lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos vardu dr. Stepas Matas, Lietuvių namų bendrovės pirm. Zenonas Dučmanas, Korp! Neo-Lithuania vardu dr. Viktoras Stankus, ALT s-gos atstovas Antanas Jonaitis, žalgirio šaulių kuopos pirm. Bronius Nainys, draugų vardu Balys Gaidžiūnas. Koplyčioje už a. a. Vacio sielą maldas kalbėjo kun. G. Kijauskas, S. J., Juozas Stempužis paruošė velionio nekrologą. Šeštadienį, sausio 10 Dievo Motinos šventovėje buvo atnašautos šv. Mišios, kuriose giedojo sol. Irena Grigaliūnaitė ir Clevelando vyrų oktetas, vadovaujamas Rytto Babicko. Po Mišių velionio kūnas buvo palydėtas į Visų Sielų kapines, kuriose buvo pasimelsta, sugiedota giesmė Marija, Marija ir Lietuvos himnas.

Henrikas Nagys savo poezijos knygoje "Prisijaukinti sakalai" Credo žodyje eiluoja: "Tavo žemė. Ir dangus. Ir visata. Visa Tavo. Tu davei ir Tu atimt gali." Nusilenkdami Tavo, Dieve, valiai ir mes tariame paskutinį sudie a. a. savo brangiam bičiuliui Vaciiui.

Buvusiam Vilties Draugijos valdybos nariui

A. A.

VACLOVUI VINCLOVUI

mirus, jo žmonai IRENAI ir visiems artimiesiems reiškia nuoširdžią užuojautą

**Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva**

JAV LB Socialinių Reikalų Tarybos nariui

A. A.

INŽ. VACLOVUI VINCLOVUI

staiga mirus, žmonai IRENAI ir broliui MYKOLUI gilią užuojautą reiškia

**JAV LB Krašto Valdyba
ir Socialinių Reikalų
Taryba**

Korp! Neo-Lithuania filisteriui

A. A.

VACLOVUI VINCLOVUI

mirus, jo žmonai IRENAI, broliui ir kitiems artimiesiems reiškiamė nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime

**Korp! Neo-Lithuania
Clevelando padalinys**

Mūsų

VACLOVUI VINCLOVUI

taip netikėtai į amžinybę išėjus, mielą IRENĄ, brolių MYKOLĄ, uošvienę ir kitus artimuosius, jų dideliame skausme, iš gilumos širdies užjaučiame ir kartu liūdime.

Artimi draugai:

B. ir N. Gaidžiūnai
A. ir B. Juodikiai
V. ir A. Mauručiai
J. ir J. Račylai
Pr. ir O. Razgaičiai
St. ir A. Santvarai
Br. ir R. Snarskiai
V. ir A. Staškai
B. Steponis

A. A.

VACLOVUI VINCLOVUI

mirus, velionies žmonai IRENAI, broliui MYKOLUI ir visiems artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą

Bronė ir Benjaminas
Paulioniai
Aldona ir Jonas
Rasteniai
Irena ir Edvardas
Rydeliai

Buvusiam Scheinfeldo gimnazijos direktoriui

A. + A.

IGNUI MALĖNUI

mirus, jo žmonai ADOLFINAI, dukrai RITAI ir sūnui ADOLFUI su šeimomis reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Clevelande gyvenantieji buvę
Scheinfeldo gimnazijos
mokytojai ir mokiniai

M. Barniškaitė
I. Jonaitienė
D. Balčiūnas
E. Blumentalis
I. Kijauskienė
A. Kižys
D. Kižys
A. Miškinienė
A. Apanavičius
A. Nasvytienė

IŠKILMINGA ŠVENTĖ CLEVELANDO DIOCEZIJJOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

fin ir vysk. Lyke, kur jam buvo įteikta ganytojo lazda.

Naująjį ganytoją visi sutiko triukšmingais plojimais. Toliau sekė sveikiniai. Diocezijos seselių vardu sveikino seselę Mary Regis, VSC ir sielovados tarybos pirm. Carlton Rush. Po jų sveikino vyskupijos atstovai ir įvairūs pareigūnai. DMNP parapiją atstovavo Valdonė Žiedonienė. Pasiūšusi tautiniais rūbais pasveikino vyskupą visų lietuvių, ir parapijiečių vardu. Dirva, kuri buvo gavusi specialų kvietimą, atstovavo Ingrida Bublienė. Iškilnėse taip pat dalyvavo abiejų lietuviškų parapijų klebonai kun. G. Kijauskas, S. J. ir kun. J. Bacevičius. Iš lietuvių kunigų taip dalyvavo ir kun. A. Goldikovskis. Šv. mišias aukėjo naujasis vyskupas A. M. Pilla, konceliabruijant vyskupams ir visiems katedroje esantiems kunigams.

Mišių skaitymus skaitė Clevelando miesto burmistras George Voinovich ir italų konsulė Stella Zanon. Pamokslą pasakė pats vysk. A. M. Pilla, pradėjęs žodžiais, jog esame susirin-

ka 12-tąją dieną po Kalėdų, kada bažnyčia švenčia apsišviškimo šventę. Toliau kvietė visus į maldininkų kelionę sekant Kristaus gimimo žvaigždę, kuri mus vedą į meilę ir viltį. Ypač šio meto pasaulio neramumose Kristus turi mums šviesti ir būti mūsų atramos taškas. Taip pat pabrėžė nors ir didžiuojasi savo kilme, bet savo širdį turi atvira visom tautybėm bei rasėm. Clevelando tautybių vertybes jis palygino su trijų Karalių dovanomis, kurios turi ir mums būti brangiausios, kaip tiems ka-

raliams. Baigdamas jis pabrėžė, jog nenorįs būti virš tikinčiųjų, o būti su jais.

Mišių aukas nešė jo motina, brolis ir kiti šeimos nariai. Šv. Mišių pabaigoje, kaip simbolį vienybės vyskupas įteikė uždegtas žvakės keturių rajonų atstovams. Sekė vyskupo palaiminimas dalyviams ir iškilminga giesmė baigtos iškilnės.

Po šv. mišių vyko vaisės miesto rotušėje. Programa ten atliko įvairių parapijų atstovai, jų tarpe ir šv. Jurgio parapijos choras, vadovaujamas Ryto Babicko.

Širdingiausi linkėjimai Naujiesiems 1981 metams visiems giminėms, artimiesiems ir draugams Lietuvoje ir visiems išsisklaidžiusiems po visą pasaulį.

Stefanija Radzevičiūtė

Superior Savings
ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

**NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ**

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio
Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

**PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI
ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS**

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

CLEVELANDE ir apylinkėse

VASARIO ŠEŠIOLIKTOSIOS MINĖJIMAS

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 63-jų metų sukakties minėjimui Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrius intensyviai ruošiasi. Pagrindiniu kalbėtojų bus mūsų laisvės kovotojas, kalbėjęs komunistų kalėjimuose ir sunkiomis aplinkybėmis nesenai pasiekęs laisvuosius vakarus — Vladas Šakalys.

Per trumpą savo buvimo laiką vakaruose jis labai aiškiai išdėstė komunistinės Rusijos tikslus ir sovietų veiklą likusiam pasauliui pavergti. Vl. Šakalys yra

• **Cleveland magazine**, 1981 m. sausio mėn. numerį papuošė nuotraukomis clevelandiečių, 1981 m. labiausiai Clevelande suklebėję dėsnių.

Jų tarpe yra nuotrauka ir platesnis biografinis aprašymas clevelandietės, Dirvos bendradarbės, Ingridos Bublėnės, kuri plačiai reiškiasi lietuvių visuomeninėje veikloje ir pernai atidarė IB konsultavimo firmą.

geras kalbėtojas, todėl šia reta proga pasinaudoti visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti.

Iš amerikiečių pusės kalbės JAV Ohio 17 distrikto kongresmanas didelis komunisto priešininkas John M. Ashbrook. Jis yra dirbęs komitete tyrinėjant prieš Ameriką nukreiptą komunistų veiklą. Manoma, kad 1982 m. jis kandidatuos į JAV senatą H. Metzenbaum vietą.

Meninę programą atliks solistė Aldona Švedienė, akompanuojant kompoz. J. Švedui.

Minėjimo iškilmingoji dalis, po pamaldų abiejose bažnyčiose, įvyks DMNP parapijos auditorijoje 1981 m. vasario 15 d. 4 val. p. p. smulki programa bus paskelbta vėliau.

ALT Skyriaus Valdyba

• **LKVS "Ramovė" Clevelando skyriaus valdyba** 1981 m. sausio mėn. 17 d. 6 val. vak. (šeštadienį), Lietuvių namų apatinėje salėje šaukia metinį narių susirinkimą. Bus renkama nauja skyriaus valdyba.

Dr. Tomas Remeikis atvyksta į Clevelandą, kur vasario 1 d. 4 v. p. p. Lietuvių Namų didžioje salėje įvyks jo naujausios knygos "Opposition to Soviet Rule in Lithuania 1945-1980" pristatymas. Ta proga dr. T. Remeikis padarys įdomu pranešimą apie politinę padėtį. Visi maloniai kviečiami atsilankyti. Pristatymą rengia Clevelando skautija.

IVESDINTAS PAREIGOMS VIRGIL E. BROWN

Š. m. sausio 3 d. Cuyahoga apskr. teismo rotundoje apskrities komisieriaus pareigose buvo įvesdintas Virgil E. Brown. Įvesdinimo apeigom vadovavo teisėjas Saul J. Stillman. Palaiminimą suteikė DMNP parapijos klebonas kun. G. Kijauskas, SJ. Šiose iškilmėse dalyvavo ir eilė lietuvių, nes Virgil E. Brown palankus mums lietuviams ir jo asistentu yra A. Rukšėnas.

DISKUSIJOS VLIKO KLAUSIMU

Vienas iš pagrindinio Vliko organizatorių Balys Gaidžiūnas LB Clevelando apylinkės vakaronėje kalbės apie jo kilmę, paskirtį ir veiklą. Jo tema: "Vlikas pagrindyje ir išeivijoje".

Vakaronė įvyks sausio 22 d., ketvirtadienį, 7:30 v. v. Dievo Motinos parapijos mažojoje salėje. Visi mielai laukiami. (vmrs)

• **OHIO AUTO BODY**, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitempia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel. (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

• **APDRAUDOS reikalais** geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

• **VASARIO 15 D.** Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo — Vasario Šešioliktosios minėjimas. Rengia Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrius.

• **VASARIO 21 D.** Hamiltono teatro "Aukuras" premijuo- tas vaidinimas "Antroji Salomėja painiavose". Vaidinimą ruošia LB Kultūros Taryba DMNP parapijos salėje.

• **VASARIO 22 D.** ALT S-gos Clevelando skyrius rengia Vasario Šešioliktosios šventės minėjimą Lietuvių Namuose.

• **VASARIO 28 D.** — Pilėnų Tunto Skautų Tėvų Komiteto rengiamas Užgavėnių Blynų balius Lietuvių namuose.

PATRIA prekybos namuose, 794 East 185th St., Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų produktų, lietuviškos juodos duonos. Dovanų skyriuje didelis pasirinkimas spalvoto ir balto kristalo. Taip pat rasite gintaro, medžio drožinių, audinių ir kt. Kreipkitės pas H. Kripavičių, tel.: 216-531-5720.

• **PERKANT IR PARDUODANT NAMUS** prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

CLEVELANDO PARENGIMAI

• **VASARIO 1 D.** 4 v. p. p. Dr. T. Remeikio knygos "Opposition to Soviet Rule in Lithuania 1945-1980" pristatymas Lietuvių Namuose.

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINES IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiektis su Maskva suteiks jums žinią apie kelionės paruošimą. Atsilankyt arba skambinkit mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

251 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atlieka dailidės darbus.

MARTINS ir KUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės atveju suteikia rimtą ir simpatingą patarnavimą.

GINTARO VALGYKLOJE

877 EAST 185 STREET

Tel. 531-2131

VĖŽIŲ VAKARIENĖ

Ketvirtadienį, sausio 29 d.

5:30 — 7:30 val. vakaro.

\$14.00 ASMENIUI.

Rezervacijas užsakyti iki

sausio 26 d.

DIRVA

AUKOS DIRVAI

Dirvos 65 metų sukakties minėjime Toronte, jos pagerinimui ir išlaikymui au-kojo:

\$65.00 — Mečys ir Birutė Abromaičiai;

Po \$30.00 — A. Plioplys ir J. Yurkus;

Po \$25.00 — A. Paršeliūnas, H. Stepaitienė, P. P. Smigelskiai ir J. A. Jan-kaičiai;

Po \$20.00 — P. Kvedaras, A. Puteris, p. Giedraitis, J. Lasys, V. Petrakis, S. P. Kazlauskas ir Č. Senkevičius;

Po \$15.00 — O. Indrelienė;

Po \$10.00 — V. Matulevičius, dr. K. Bobelis, V. Butkys, G. Urbonas, p. Dambaras, V. Banelis, V. Šiminkevičienė ir V. Vaitkus;

Po \$5.00 — A. Ciplijauskas, A. Mašalas, D. Renkauskas, p. Kvedaras, B. Baranskas, B. Laučys ir J. Balsys.

Viso surinkta, pakeitus į kanadišką valiutą, 501 dol.

Visiems aukojusiems ir aukų rinkėjui Mečiui Abromaičiui Dirva nuoširdžiai dėkoja.

• Augustinas Kuolas, Dirvos atstovas Toronte vienas iš iniciatorių Dirvos sukakties minėjimo, persiūsdamas M. Abromaičio surinktas Dirvai aukas \$501.00 pridėjo ir iš minė-

jimo gautą pelną, pagal A. Jucio paruoštą apyskaitą \$138.95, viso \$639.95.

Dirva nuoširdžiai dėkoja visiems šio minėjimo ren-gėjams.

• Svetimšaliai, gyvena Amerikoje ir neturi JAV pilietybės, sausio mėn. laikotarpį privalo užpildyti registracijos kortelę, gaudamą pašto įstaigoje ir išsiųsti prilipinus pašto ženklą. Nuo registracijos atleidi-džiam diplomatai ir kai ku-rių tarptautinių organizaci-jų akredituoti asmenys. Ne-užsiregistravę galės būti baudžiami.

ATSIUNTE SAVO KŪRINIUS

Lietuvių Bendruomenės literatūros premijos verti-nimo komisijai prisiųsti šie kūriniai — knygos:

"Marių vėjui skambant" — Kotrynos Grigaitytės, "Ir niekad ne namolei" — Antano Jasmanto, "Vincio Mazurkevičiaus romanas" — Albino Baranausko, "Po ultimatumo" — Juozo Kraliausko, "Vyskupo sodas — kryžkelė" — Anatolijaus Kairio, "Ir atlėkė volungė" — Antano Vaičiulaičio, "Priimk mane mėnuli" — Aleksandro Radžiaus, "Trys dienos pasauly" — N. A. Dičpetrio, "Trys dramos" — Algirdo Landsbergio, "Apie dievus ir žmones" — Algir-do J. Greimo.

Taip pat gauti devyni rankraščiai. Jų autoriai apie gavimą painformuoti laiškais.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS PASIUNTINYBĖS WASHINGTONĖ

Kalėdų švenčių ir Naujų-jų 1981 Metų proga JAV Prezidentas ir ponias Carter, viceprezidentas ir ponias Mondale, Valstybės sekretorius ir ponias Muskie, Proto-kolo šefas ir ponias Valdez, Washingtono meras ir po-nias Barry, eilė senatorių ir kongresmanų su žmonomis atsiuntė sveikinimus, linkė-jimus Lietuvos atstovui ir ponias Bačkienai, kurie irgi pasiuntė sveikinimus bei linkėjimus aukštiesiems sveikintojams.

JAV 97-TO KONGRESO ATIDARYMAS

Šventiškoje nuotaikoje, pirmadienį, sausio 5-tą die-ną, Washingtono Kapitoliu-jė susirinko naujai išrinkti JAV Kongreso ir Senato na-riai. Bendrą priesaiką visų 435-ių Kongreso narių pri-ėmė Thomas O'Neil atstovų rūmų pirmininkas, o vice-prezidentas Walter Mon-dale priėmė priesaiką 34-ių naujai išrinktų senatorių.

Paskutiniai rinkimai Ohio valstijoje ypatingų pa-sikeitimų neturėjo, išskyrus 22-ą distriktą, kuriame po 26-ių metų tarnybos iš-ėjo pensijon kongresmanas Charles Vanik. To pasėkoje šiame distrikte vyko vienos įdomiausių rungtynių tarp abiejų partijų. Vaniko vie-ton buvo išrinktas Dennis Eckart, o kadangi šiame distrikte yra nemažai lietu-vių, tai ir jų dalyvavimas rinkiminėje eigoje buvo aktyvus.

Ohio valstijos senatoriaus John Glenn laimėjimas ne-buvo staigmena. Jo popula-rumas pasirodė 1,5 milijono balsų skirtumu prieš opo-mentą. Senatorius John Glenn po priesaikos, puoš-nioje senato rūmų salėje suruošė priėmimo vaišes sa-vo draugams ir rėmėjams. Čia dalyvavo ir Clevelando bei Washingtono lietuviai: Jonas Nasvytis, dr. Vikto-ras Stankus, Plain Dealer Washingtono biuro kores-pondentas Thomas Brazai-tis, Viktoras ir ponias Na-kai, Elena Bradūnaitė, ku-ri dirba Kongreso bibliote-koje ir Jurgis Ramonas, se-natoriaus Pete Dominici štabo narys. Svečių tarpe matėsi ir aukštų valdžios pareigūnų iš sostinės, bei Ohio ir Clevelando politikų. Washingtoniečiams lietu-viams buvo proga susipa-žinti ir pasikalbėti su John Glenn. Vaišių metu buvo diskutuojama galimybė sen. Glenn prezidentinei kandi-datūrai 1984-ais metais. Washington Star laikraštis tos dienos laidoje idėjo ilgo-ką straipsnį apie John Glenn — astronautą ir poli-tiką. (jn)

Mūsų mielam kolegai

A. A.

VACLOVUI VINCLOVUI

taip netikėtai iškeliauvus amžinybėn, didžia-me skausme likusią žmoną IRENĄ ir kitus artimuosius giliai atjaučiame ir kartu liū-dime

Cezaris, Algis ir Edas
Modestavičiai
su šeimomis

Brangiam prieteliui ir Korp! Neo-Li-thuania kolegai

A. A.

VACLOVUI VINCLOVUI

staiga mirus, jo žmonai IRENAI ir visiems artimiesiems giliausią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Jonas, Dalia,
Daina, Rimas ir Aida
Maurukai

A. A.

INŽ. VACLOVUI VINCLOVUI

netikėtai mirus, širdingą užuojautą reiškia žmonai IRENAI, broliui ir kitiems giminėms

Algirdas Nasvytis
su šeima

A. A.

IRENAI NEKIENEI

mirus, jos vyrui LEONUI, sūnums ANDRIUI ir JONUI, broliui J. DAUGIRDUI su šeima reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Elena, Kęstutis ir Kazimieras
Pociai

Buvusiam prie U.S.A. armijos Vokietijo-je — Bamberg'e 4204 pabaltiečių sargybų kuopos vadui,

A. + A.

KPT. ALEKSANDRUI SILIŪNUI

tragiškai nuo niekšo rankos mirus, liūdesyje ir skausme paliktus jo šeimos narius: žmoną ONĄ, dukrą NIJOLĘ, sūnų DONATĄ, bro-lius: KAZĮ, BRONIŲ, MEČĮ ir seserį BRONĘ su šeimomis ir visus artimuosius giliai užjau-čia ir kartu liūdi.

Buvę jo vadovautos 4204 sargybų kuopos nariai ir artimieji Clevelande

J. Citulis P. Vaiginis
V. ir D. Ramoniai J. Mardosas
J. Juodišius St. Pabrinkis
A. Jonaitis

Mielam

A. A.

ALEKSUI SILIŪNUI

tragiškai mirus, žmoną ONUTĘ, dukrą NI-JOLĘ, sūnų DONATĄ, brolius KAZĮ ir BRO-NIŲ su šeimomis giliai užjaučia

Irena Jakštienė ir Jūratė

Ilgamečiui pedagogui, knygų autoriui ir kultūrininkui

A. + A.

IGNUI MALĖNUI

mirus, jo žmoną ADOLFINĄ, sūnų ADĄ, dukterį RITĄ su šeimomis užjaučiame

Dr. M. Žilinskienė
Stefanija Radzevičiūtė